

Aarni Kouta

LUSIFERIN
KANNEL

O T A V A

LUSIFERIN KANNEL

AARNI KOUTA

LUSIFERIN KANNEL

RUNOVALIKOIMA

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

Kustannusosakeyhtiö Otavan
kirjapaino, Helsingissä, 1923.

ESIPUHE.

Tämä kokoelma, jolle olen antanut yhteisnimen »Lusiferin kannel», sisältää valikoiman runoja aikaisemmin julkaisemistani kokoelmista »Tulijoutsen» (1905), »Dityrambeja» (1907), »Jäiset temppelet» (1911), »Uhriliikki» (1915), »Valkea morsian» (1919) ja »Rakkauden temppeleli» (1920). Kokonaan näiden puitteitten ulkopuolelle on siis jäänyt vain vuosi sitten ilmestynyt kokoelma »Ristin tie». Tästä seikasta ei itse asiassa olekaan mitään haittaa, sillä tällaisenaankin kysymyksessä oleva valikoima antaa täydellisen kuvan tekijänsä henkisestä kehityksestä, jota etupäässä olen pitänyt silmällä tätä valikoimaa toimittaessani. Kokoelmani »Rakkauden temppeleli» näet ilmentää jo kokonaan sitä uutta henkistä elämäntähtäystä ja maailmankuvaa, kosmillis-henkistä elämän- ja maailmannäkemyttä, johon kokoelma kokoelmalta »Tulijoutsenen» ateistisesta uhmasta ja kaiken kieltämisestä olen kehittynyt ja kasvanut. Monien kovien ja katkerien kokemusten ja taistelujen jälkeen olen saavuttanut selkeentyneen rauhan ja sopuinnun siitä varmasta va-

kaumuksesta, että kaikki aine ja kaikki aineelliset ilmiöt ovat vain näennäisiä ja ohimeneviä, suurimmaksi osaksi suorastaan aistinharhaa; missään tapauksessa ei muuta kuin seurausta, jonka syynä on henki. Kaikki näkyväinen on näkymättömän, aisteille näkymättömän henkisen tuloista, mutta ei itsetiedottoman, latentissa tilassa olevan hengen, vaan ilmeentyneen, tietoisin, toimivan, kaikkiallisen hengen, jonka tajunta ja viisaus on äärettömän paljon korkeammalla tasolla toimivaa kuin meidän aineen rajoittaman henkemme vielä kehitystilassaan oleva äärellinen äly, kipinä tuosta koko Kosmosta syleilevästä Rakkauden ja Viisauden tulesta. Mutta se on kuitenkin kipinä siitä, ja senvuoksi sen kerran täytyy päästä jälleen alkuperäisen Valonsa tulivaltameren yhteyteen, josta se on vuodatus, emanatsiooni.

Tämä selittänee myös tämän valikoimakoitelman nimen, »Lusiferin kannel», joka ehkä monesta kuulostanee oudolta. Kuitenkin »Lusifer» nimeen yhtyy koko henkinen kehitykseni, sen merkitys vain on kehittynyt ja muuttunut. Parisenkymmentä vuotta sitten Lusifer merkitsi minulle kiihkeästi, kuumana kiertävää verta, jonkinlaista kaikkea syleilevää, riemullista elämänvaistoa; mutta se oli sokea ja toimi sokeasti ja harhaannuttavasti. Nyt se merkitsee, ja merkitsee vallan sananmukaisesti Valontuojaa, tiedontuojaa, animaalisesta Lusiferista on tullut »Lu-

sifer-Gnosis». Toisin sanoen se välittäjä, joka meillä on tuon kaikkiallisen, kaikkea syleilevän Rakkauden ja Viisauden Hengen tulimeren ja siitä lähteneen ja nyt ulhaalla aineen tasolla koulua käyvän, kehittyvän ihmiskunnan välillä. Lusifer-Gnosis, toisin sanoen Kristus, Logos, joka itse ollen tuon äärettömän Hengen tulimeren rakkaustajunta astui alas aineen kahleisiin, orjan muotoon, ja jonka veri vuoti Golgatalla. Golgatan tapahtuma on ihmiskunnan aikakirjain suurin ja ainutlaatuinen tapahtuma. Senjälkeen kuin veri Golgatalla virtasi, ei ihmiskunta enää ole sama kuin sitä ennen, eikä voi siksi enää milloinkaan tulla. Jälki Golgatan verivirroista painui iäksi maapallon henkiseen ilmakehään, siihen istutettiin sinä hetkenä jumalallisen rakkauden, veljesrakkauden ikuinen siemen, joka ohjaa ihmiskunnan elämän uusille urille ja kehittää sen kerran kelvolliseksi yhtymään jälleen äärettömään alku/ähteeseensä, sitenkuin se on oppinut kaiken, mitä se alhaalla aineessa, alkulähteestään eristettynä voi oppia. Toisin sanoen vapaan tahdon, vapaaehtoisen pyrkimyksen hyvään, ylhäiseen, henkiseen, Henkeen.

Sitä merkitsee minulle nimi Lusifer.

Mitä taas tulee siihen aristokraattiseen elämänskäsitykseen, joka varsinkin »Dityrambeissani» sai niin korostetun ilmenemismuotonsa, olen yhä edelleenkin pääasiallisesti samalla kannalla, kuten muutoin kaikkikin henkisen elämänskatsomuk-

sen tunnustajat. He nimittäin tietävät, että mitä korkeammalle olemisen ja älyn tasoilla kohotaan, sikäli myös vähemmän kehittyneitä ohjataan ja hallitsevat korkeammat ja näitä taas yhä korkeammat henkiset hierarkiat. Tämä on tosiasia, joka pitää paikkansa alhaalta aina järeimmästä materiasta, kivennäisistä ylös itse elävän Jumalan, Logoksen luovaan toimintapiiriin saakka, joka on elämän, toiminnan ja tajunnan korkein aste, ja joka läpäisee ja elähyttää kaiken kehityksessä itseänsä alemman. Niinpä on myös kristinusko aristokraattinen uskonto, eikä suinkaan demokraattinen, kuten jotkut ovat luullut. Se kyllä opettaa kaikkien muiden henkisten oppien tavoin veljesrakkautta, mutta tämä merkitsee vain sitä tosiasiaa, että sen perustaja korkeimpana vihittynä tunsu ihmiskunnan yhteisen alkuperän ja julisti näin ollen vain erästä kehitykselle välttämätöntä luonnonlakia; milloinkaan Hän ei olisi voinut harhautua pitämään eri ihmisyyksilöitä yhdenvertaisina, s. o. älyllisesti ja kehitykseltään samalla tasolla olevina olentoina. Kuitenkin on olemassa oleellinen ero henkisen ja materialistisen aristokratian välillä. Korkeat Adeptit eivät nimittäin koskaan hallitse alempiaan mielivaltaisesti, raolasti, pöyhkeästi, kuten niin usein maalliset vallassa-olijat, vaan tekevät he sen viisaudella, säälillä ja rakkaudella.

Helsingissä, tammik. 22 p:nä 1923.

Aarni Kouta.

UHMAAJAT

TULIJOUTSEN.

Uhman joutsen, tulipuna lintu,
purppurana palaa sen sulkien sulku,
kypeniä syytää sen silmien tuli,
korkeata kaulaa se ylpeenä kaartaa
ja sydämien veressä kylpee.

Uhman joutsen, joikuva joutsen,
tulimieli, tulilaulu lintu.
Kauan se veressä ihmisten soutaa,
kauan se piilee suonien punassa,
kauan se lymyy mielten yössä
joluen, joikuen hiljaa.

Hurmeesta, hurmasta lintu se lähtee,
levittää purppurapaloiset siivet,
nousevi joikuen ilmojen teille,
laulavi puuntavan avaruuden alla
laulunsa suitsevan pilvien halki
ja porteille taivahan päätyy:

»Leimussa liekkien kiau mun uhmani,
laula liekkien lailla!
Laula, kun palavi taivahan talo,
laula, kun hehkuvi ilmojen pielet,
sankea savu kun ilmoja kiirii,
pitkä kuin ukkosen lonka!
Laula sa vapautta valloista taivaan,
laula sa tulena, viimana vingu,
puhalla, lakaise puhtaaksi ilma,
puhtaaksi tahmasta nöyrien maa,
kirkasta, kaunista uutehen ruskoon,
uutehen uskoon,
syytä uusien tulien liekki,
suurempi entistä, kauniimpi vanhaa,
syytä ihmiset, syytä sielut
ja sammu sitten kuin sammuva päivä,
toukoja nuoria siunaa.»

Laulavi lintu, suitsuvi sulka,
syytävi kypeniä silmien pätsi,
taivahan tammiset seinät vaappuu —
laulavi, tummuvi jumalan tuli
ja enkelilaulut lakkaa.

Lohja, 27. XI. 1904.

UHMAAJAT.

- Mitä hyötyä ylpeiden uhmasta on?
niin miettivät nöyrinä ryömivät joukot, —
he särkevät suojat vain yltämme.
— Ei tarvitse saastanne suojaa, houkot!

Ja hyötyä uhmaajat aattele ei,
he tahkovat vain tuhon kalkkavan terää.
he särkevät, jällehen rakentaa
se polvi, mi kerran suurena herää.

1905.

JOULULAULU TYTOLLENI.

Muut juhlivat joulua Jeesuksen,
ma istun sun kuvasi eessä.

Muut juhlivat laulaen, riemuillen,
mut minun on silmäni veessä.

Ma elämän sumuhun eksyin pois,
pois iloista liiaksi varhain.

Ja sinäkin kaukana luotain oot,
sinä seimilapseni parhain.

Jouluna 1900.

SAIRAS.

Niin sairas, sairas, raukea
on armahani mun,
hän itki, kärsi, taisteli
mun kanssain taistelun.

Me korkealle pyrimme
pois orjan kahleista,
mut epäilimme, eksyimme,
löi meidät maailma.

Hän itki, itki katkeraan
ja raukka raukesi,
pää patjalle, käs' rinnalle
mun valju tyttöni.

Yö synkkä uhkaa ulkona,
tuul' huutaa, vaikeroi.
Mut nuku, nuku rauhassa,
jo taisto levon toi.

**Jokaista yötä seuraapi
uus aamun ruskotus,
suurinta sielun taistoa
myös suurin vapaus.**

Porvoossa, keuhällä 1904.

VOITTOON TAI KUOLEMAAN.

Ei armaani, taistelu konsana ei
se meille lepoa suo,
se kutsuu vain uutehen taisteluun,
se tulta uutta vain luo.

On orja, ken hetkenkin väistyä voi,
kun korkeesta kamppailaan.
Siis uhmaten, leimuten, taistellen
vain voittoon tai kuolemaan.

1904.

KOTIEN KAHLEET.

Me jätimme isät ja äidit ja siskot,
nyt sitehet särjetyt, katkotut on.
Nyt yhdessä vapaina, kahleitta käymme
me ylpeinä uhmaten taistelohon.

On sitovat, polkevat kotien kahleet,
on orja, ken rikkoa niitä ei voi,
kun vapaus kutsuvi taistelijoitaan,
kun määränä nousevan päivän on koi.

1905.

TUNTEMATTOMILLE MERILLE.

Vettä, vettä kyntää haaksi,
painui koti aaltoin taaksi,
takana ja eessä merta —
päättäneekö taival kerta?

Aallot purjettamme kantaa,
etsii haaksi uutta rantaa,
rantaa, mihin nousee kansa,
vapaa, ylpee voimastansa.

Etsii purjeet uutta maata.
Kahleissa ei koskaan saata
nousta suku, suuri, vapaa,
joka vieroo isäin tapaa.

Vettä, vettä kyntää haaksi,
painuu kaikki aaltoin taaksi,
takana ja eessä merta,
päättäneekö taival kerta?

Tukholmassa 1905.

MYRSKY.

Yö on tumma, meri lepää
tyvenenä, laajana,
kuvastellen peilihinsä
taivaan tähtitulia.
Huokuu rantain raskaat tuoksut,
suuri, kaunis meri on!
Suuri, kullankimmeltävä,
mutta kylmä, eloton.

Huomenissa herää ilma,
myrsky riehuu raivoissaan.
Meri korkeuksiin paiskoo
levänneitä laineitaan.
Näyttää syvyytensä aarteet,
voimansa ja vihansa.
Nyt se elää, päivä kultaa
tanssivia aaltoja.

Niin myös ihminenkin herää
rakkaus kun hänet lyö.
Katoa heikot hämyhaaveet,
päivän tieltä väistyy yö.
Syvyytensä hänkin näyttää,
vihansa ja voimansa,
särkee kuvat vieraan taivaan,
elää omaa autuutta.

1905.

EN LAULAA VOI.

Kun lemmeestä muinoin lauloin,
minä lempeä tuntenut en.
Sen tuloa vain minä varroin
kuin koittoa keväimen.

Nyt lemmen, lemmen ma tunnen —
se on korkea, synkkä kuin yö.
Mut enää en voi minä laulaa,
veri tummaa tulta vain lyö.

Porvoossa, vapunpäivänä 1903.

RUKOILIJOILLE.

Te rukoulette! Kurjat anoo vaan,
nöyrästi ottain mitä annetaan.
Ei ylpeet koskaan rukoilemaan taivu,
ei polvillensa milloinkaan he vaivu.

On kurjaa maassa maaten kerjätä,
on kurjaa syntejänsä itkeä!
Jos väärin teit, niin korjaa vääryytesi,
jos köyhä olet, kannaa puuttehesi!

1905.

KUOLEMAAN VIHITYT.

Jo veikot, veikot nouskaamme,
ei muutoin loppu yö,
ei katkee orjankahlehet,
ei koston hetki lyö.
On arkiryysyt yllämme,
ne vaihtuu purppuraan.
Nyt lailla Spartan sankarein
me käymme juhlimaan.

On raskaat orjankahlehet,
on raskast' arkityö.
Me katkomme ne kahlehet,
jo tulta säilät lyö.
On pieni, harva joukkomme,
ei väistyä se voi.
Me oomme kuoloon vihityt,
häävirttä kalvat soi.

Me sokeasti ryntäämme,
vaippamme kasvoilla.

Me kuolemme, mut itsekin
kylvämme kuoloa.
On taistelumme toivoton,
ei koita aamun koi.
Mut siksi säilät hurjemmin
vain yössä salamol.

Op' elo arkiraadantaa,
se kahleet antoi vaan.
Nyt katkotut on kahlehet,
me käymme juhlimaan.
Me vaikenimme elossa,
nyt saamme uhmata.
Me kuolemme, mut itsekin
kylvämme kuoloa.

1905.

LAULU ÄITINI HAUDALLA.

Sa nuorena sammuit, sa nuorena sammuit,
sun kuolema keskeltä karkelon vei.
Viel' leimusi poskillas elämän ruusut,
ja sydämesi velttona sykkinyt ei.

Sa nuorena sammuit, sa nuorena sammuit,
sa hautaasi tanssit, et hoippunut, oi!
Siks riemuiten, kiittäen kantele kaikuu,
siks ylistäen lauluni sinulle soi.

En rakasta horjuvaa, vaappuvaa vanhaa,
en kuivia oksia elämän puun.
Minä rakastan nuoruutta, tanssia, tulta,
en haikeita virsiä vapisevan suun.

Minä rakastan sitä, ken ajoissa lähtee,
ei taakaksi muille ja itselle jää.
Ei vanhoja, raihnaita elämä kaipaa,
on taistossa tiellä vain harmajapää.

Sa nuorena sammuit, sa nuorena sammuit,
siks kummulles kauneimmat kukkani vien.
Sa hautaasi tanssit, et hoippuen käynyt,
se määrä on minunkin taistoni tien.

1905.

MIELIPUOLI.

Hän lauloi sielunsa kauneimmat kuiskeet,
haastoi syvimmät sävelet sen.
Hän vihasi, uhmasi, leimusi, lempi
ja ylisti suuruutta ihmisien.

He virkkoivat: »Mielipuoli on hän.»

Sitä surren mielipuoleks hän tuli,
entisyttänsä pilkkasi,
painoi kasvonsa itkien tuhkaan,
ruoski ihonsa katuen veriin
ja uhmaansa anteeksi rukoili.

He virkkoivat: »Herralles kunnia, kiitos,
hän terveeksi tullut on uudelleen,
hän jälleen saanut on järkensä valon,
hän palannut on lammashuoneeseen.»

1905.

TOTUUS.

Te etsitte, tahdotte totuutta, te
surumieliset sankarit hurskaat,

Sen alttarille henkenne tuskan te tuotte,
sen uhriksi voimanne parhaat te suotte,
sen kangastuskaaria kultahan luotte,
se elonne huippu ja elonne määrä,
se näyttää, mi tekonne oikea, mi väärä,
te etsitte, tahdotte totuutta vain
yli kaunihin valheenkin!

Mikä valhetta sitten?
Oma etsintänne,
virvojen välkkyvä, väikkyvä harha!
Mikä puhtainta totta?
Vain elämänne,
vaistojen, tuntojen tuoksuva tarha,
ei totuutta muuta,
ei hyvien, pahojen tietojen puuta!

On elämä ainoa puu, joka kukkii,
se todet ja totuudet helmaansa kätkee,
se tiedä ei oikeasta, tiedä ei väärästä,
se tiedä ei heelmäinsä hyvien määrästä,
se kuohuu vain mahloja, nesteitä pursuu,
se kasvaa, se jakaa, se tuhlaa, se antaa,
ja lehvillään laulajain pesiä kantaa,
sen oksilla ainainen soittelo soi,
elo ainoa totuus on, oi!

Te ette tahdo elämää, vaan etsitte totta!

Mikä totuus on sitten, te sankarit valjut?
Se on elon loppu, sen kieltäjä kylmä,
liikkumaton, täyteläinen, kalpea, jäinen
kuoleman varjo.
Mitä etsitte vielä?

Rajojen ulkona kalvas on maa,
hiljainen, kelmeä, kiihkoton, hyinen,
totuuden kehto,
äänetön, rauhaisa, lepäävä lehto,
missä ei halujen kiehuva maljaa,
missä ei säveltä, tanssia, naljaa,
miksikä viivytte, totuus on siellä,
johon te tahdotte, jota te etsitte,
lemmitte yli
elämän kauniiden valheitten?

HUIPUILLA

VERIVALA.

Verivalani vannonut oon.
En tahdosta isien, ystävien
kuin Hannibal muinen,
en suitsussa jumalain alttarien.
Minä valani vannoin,
kun yöhyt ylläni synkkänä uhkas,
kun tähdet ei välkkyneet kannella taivaan,
vihan salammat viilsi vain pimeätä pintaa,
min alla purjehti pilvet.

Verivalani vannonut oon.
En kosto vierahan, vennon heimon,
mi omaani uhkaa,
en vuorille nousta ja laaksoihin laskea,
miss' aavoilla välkkyvi kultaiset viljat,
en polkea peltoja, tallata tarhoja
vainoojan maan.

Minä vannoin laaksoista vuorille nousta,
heimoni hyljätä, ystävät heittää,

jumalien suitsuvat alttarit jättää,
yksin taistella, kamppailla, nousta,
kuiluja kulkea, tuskia tuntea,
korkeella kangastushuippuja nähdä,
joille aurinko purppurahehkun
kirkkaimman heittää,
joilla humisee raikkaimmat tuulet.

Alla syvimvät, synkimmät kuilut,
yllä hopeakangastus-huiput.

1906.

HUIPUILLA.

Taivas yllä, manner alla,
ympärillä hyiset huiput,
talven kirkkahat kinokset.

Alla uhkuvi elämä,
puhkeavi puihin pihka,
sihisevi mannun mahla,
tuulet ilman tuoksutäydet.

Täällä talvi, viima vinha,
silmä siinnossa lumien,
katse kentillä kiteiden,
sydän surmien ilossa,
mieli häissä Hallatarten.

Kevät keikkuen tulevi,
mielet innosta ilona,
veret valta-valkeana,

tulet Helka-helluntaiset,
rukoukset, riemu soipi,
sydän inehmon herkkä, hellä.

Tääll' ei riemuita, rukoilla,
tääll' ei loista luojan liekit,
sydän ei säälistä sykähdä,
aatos lemmestä avarru,
tääll' ei syytä, syyttömyyttä.
Tunnon jää on ainut lämpö,
mielen halla hyyrrelamppu,
joka säihkyen säkenöi,
kuumottavi keskiyössä.

Veljenkättä kaikki lyövät.
Kirpoavi kahle, muurit
murtuu raudan, roudan luomat.
Vapahina vangit valjut!
Kajastavi toivo kirkas,
unet, uskot uudet luopi.

Tääll' ei vankeja, vapaita,
veljeyttä, vertaisuutta,
tääll' ei uskoja, unia,
tääll' ei toivoa, totuutta,
ylin yks on käsky kylmä:
korkealla aina kierrä,

niinkuin tähti talvitaivon,
pyhä, puhdas, koskematon,
kiillä, konsa ei kimalla
päivän kirkas kultakehrä,
itse pakkasen purema
muille tuhlaten tulesi
näytä oudot ilmanrannat,
yösen synkät umpiukset,
vaivan ylpeän ylängöt.

Keväällä 1906.

SANKARIT SOTII.

Pois katsojajoukot,
pois aseita, kalpoja kantavat joukot,
nyt sankarit sotia käyvät!

Säilittä sotivat, kalvoitta kamppailevat,
ei paisu julmina käsien jänteet,
vihän vasamat silmissä yksin säihkyy,
lyö aivoissa siintävät salammat oudot,
yö synkkänä yllä ja alla lepää.

Pois katsojalaumat, kun sankarit soti!

Yö näkevi yksin sen tulen, mi uhmaa
taivaita, maita ja meriä, joita
tuhannet tuulet pilvihin nostaa,
kuiluihin viskaa.
Yö näkevi mykkä ja helmaansa peittää.

Sankarit sotii, sankarit sotii,
tuskat tuimimmat rintoja polttaa,
sydämiä leikkaa.

Kuuluihin syöksyvät sadat ja kaatuu,
kuiluista nousevat tuhannet taasen,
nousevat, sotivat, häipyvät yöhön,
mi mykkänä lepää.

Sankarit sotii,
etäältä himmeä rusko vain hohtaa
kerran nousevan päivän, mi takaa
vuorien synkkien säteitä heittää
harvoja, valjuja taistojen teille.

1906.

MITÄ VARROTTE?

Mitä varrotte meiltä, te kirjavat joukot?

Me seisomme yössä. Henkemme soihtu
suurena palaa, kun sammuvi tulet
taivaan ja maan. Kun pimeys saartaa
vuorisen, louhisen, jylhän tienoon.
Mitä varrotte meiltä?

Me emme seuraanne konsana liity,
emme kansanne valloita maita, mahteja kumoo,
emme vajoo kuin pisara vajoo
hyrskyvään mereen. On henkemme ylpee.

Me yksin seisomme vartiona yössä.
Mitä varrotte meiltä?

Ei leimua soihtumme teidän vuoksi,
ei valaise teitänne, matkaanne johda.

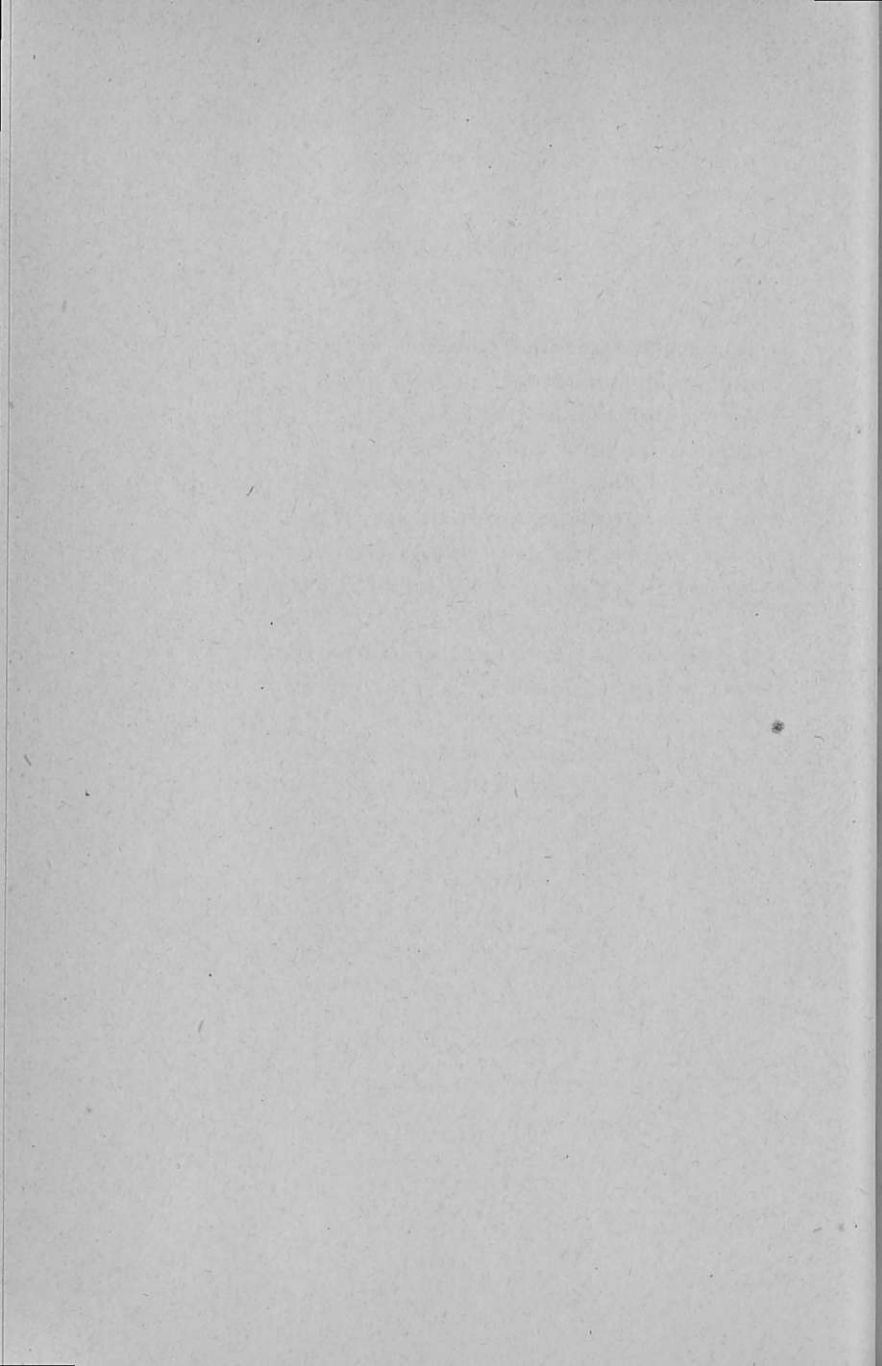
Eri matka on teillä ja toinen on määrä.
Oma tiemme on kallein, määrämme korkein,
etäisin, suurin.

Erotkohon tiemme!

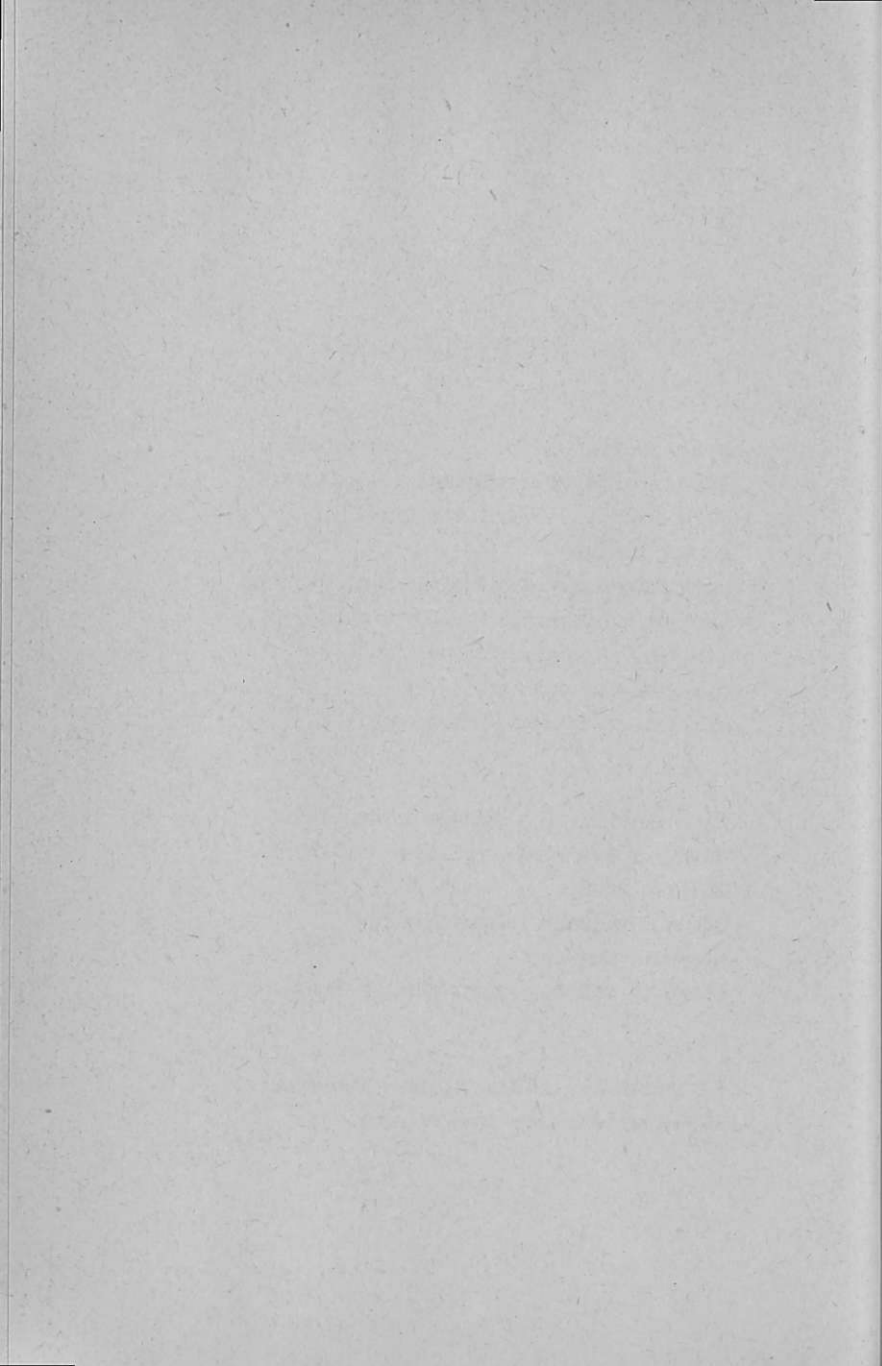
Te pyrkikää pienien tulenne ääreen,
majainne rauhaan tai taistonne teille.
Me synkkiä polkuja taivallamme,
louhia kuljemme, kuiluja käymme.
Me sytytämme soihtumme suureen liekkiin,
mi valaisee tulevaisuuden maata,
jonne ei silmänne, aatteenne kannan.

Me seisomme yksin. Teitä on tuhansia,
mitä varrotte vielä?

1906.

HISTORIALLISTIA KUVIA

PATRIISI PUHUU.

Pyhä Rooma on herjattu, orjien suku
alhainen, pöyhkeä valtaan on päässyt.
Pyhä Rooma on herjattu, plebeijilaumat
laakeat kulkee
katuja ikuisen kaupungin, joka
äänetön sankaritemppeli muinoin
suurien, ylhäisten henkien oli,
nyt alhaisen rahvaan
kilpojen, taistojen kiehuva kenttä.

Pyhä Rooma on herjattu, curian ovet
aukeevat käskystä joukkion joudon,
ikuinen istuin
lakien, tuomion tahrattu ompi,
nöyränä taipuu
senaatti tahtoon huutavan heimon.

Ei huudolla hallita ikuista Roomaa!
Ylhäinen, äänetön sankarirotu,

min jänteissä vangittu, vellova voima
mykkänä piilee, mut iskee kuin öinen
synkeä pilvi, kun taistelun hetki
korkea koittaa,
ylhäinen, ankara, äänetön heimo
on valtias Rooman, ei roskainen rahvas!

Pyhä Rooma on herjattu, plebeijilauma
alhainen, pöyhkeä valtaan on päässyt.

Syksyllä 1906.

CATILINA PUHUU.

El ees, ei taakse, yllä uhkaa yö,
ja eessä tasavallan joukot taajat!
Soi kalske kaukainen, ja tähtivyö
taivasta niinkuin kalman sirppi kaartaa.
Nyt koston, vainon vaikein hetki lyö,
maat oudot, kansat etäiset ja laajat
on vallassamme kohta. Loppuun työ
nyt tehdään, vihan vimmalieskat saartaa
sua Rooma, voimat kammottavat käyvät
vastaasi, maahan sorru nyt tai voita!

Jo taiston laineet käy, yön ilmaa viiltää
hurjimmat peitset, raivon pilvi ratkee,
min takaa tuhon veritähdet kiiltää.
Jo kalvat kalskahtaa ja kahle katkee,
mi mieltä sitoi, jäyti tahdon juurta,
jo säilät salamoit, päin määrää suurta.
Tienviitta vihan vihree virvasoihtu,
raivaaja radan syämen synkkä loihtu,
soi säilät, aukee vallan vaskiukset,
kimaltain kaartuu öiset kangastukset.

Soi, salama, yön pilvi, iske tulta,
lyö maahan valta, määräinsä mi turtuu,
helmassa tulevan on kirkkain kulta,
mi hetken hehkuu, jälleen mustuu, murtuu.
Leimahda, lieska vihan, kaikki hautaa,
mi synnyttää ei uutta enää voi,
ken kypsä on, hän vartoo tuonen rautaa,
ja elojuhlaa suurta karkeloi.

Yö hälvenee ja taiston aallot raukee,
on sammunut jo mielen hurja uhka.
On voitto tasavallan, hauta aukee
nyt sankarin, mut kerran syttyy tuhka,
mi maassa lepää, mutta tulta yhä
salassa vaalii, helmahansa sulkee
sen kipinän, mi lieskan uuden siittää.
Lyö kerran hetki, voimakas ja pyhä,
jolloinka kohti määrää uutta kulkee
taas Rooma, kansat yhteen jälleen liittää,
lait ihmisille laatii, ohjat ottaa
käskystä valtiaan, mi nousee kerran
ja astinlaudaksensa lyöpi maan.

Ruotsinpyhtää, kesällä 1906.

POMPEJUKSEN CURIASSA.

(Maaliskuun iduspäivänä.)

Pylväs maailman kaatunut, ihanin, suurin
ihminen sortunut, säihkyvin helmi
sammunut luomisen kirkkahan kruunun.
Sammunut, heittänyt purppurahehkun
viimeisen, hellän
maailman ylle, mi värjyen vaipuu
mustien varjojen outohon yöhön.

Imperaattori surmattu! Tyhjä on maineen
kultainen istuin.

Tahrattu verin on ikuinen Rooma,
verin, min jälkiä puhtaaksi pese
koskaan ei aika, ei umpehen painu
milloinkaan haavat,
jotka on iskenyt alhainen vietti
alhaisten henkien, alhaisen koston.

Rikollinen Rooma!

Sa helmassas hoivasit kylmiä kyitä,

jotka armolla valtiaan kerran
nousivat, iskivät ystävän, miehen
uhriksi kuoleman keskellä työtä
korkeinta, pyhää.

Rikollinen Rooma,
aikojen halki on tuomio soiva:
etsikkoaikaas et älynnyt kerran!

On valtias poissa, mut voittonsa kulku
aaveena vyöryvi aikojen halki.

On valtias poissa, mut iäti seisoo
se huone, min kätensä voimakas kerran
vuorille vuoli.

On valtias poissa, mut henkensä yhä
huipuilta hyisiltä kansoja ohjaa,
on valtias poissa, mut auki on rata,
min tarmonsä rasti.

On valtias poissa, mut voittonsa vaunut
säihkyen vyöryvät aikojen yössä.

(=Julius Cæsar=sarjasta.) 1906.

TIBERIUS, ROOMAN KEISARI.

1.

MIETTEITÄ CURIASSA.

Päämaalia ei taivaan kannen alla
niin suurta, tähtiseijastavaa, johon
ma poltteestani katseen voisin luoda.
Jumalat julmat kuolemattomalla
voimallaan säätivät mun kohtalohon,
min karvaan kalkin sakkaan saan ma juoda.
Juon kiron maljan, pisar pisaralta
vain kiihtyy, kasvaa ahdistuksen valta,
juon maljan, missä kaikkeudet läikkyy,
juon iäisyyttä, mutta sielu säikkyy
tyhjyyttä kuitenkin, mi kuilun lailla
ammottaa alla pohjaa, äärtä vailla.
Juon, vaikk'en janoo, mitä janoisin!
ma kaikkialla kohtaan valmihin.
Jos kättä nostan, nousee valtameret
lyö hyrskyt pilviin, pirstoo kallioihin,
tuhannet taistopurret purje-ylväät,
jos jalkaa poljen, purskuu puna-veret,

yön ilmat puhkee sini-salamoihin,
maa järkkyy, kaatuu valtakuntain pylväät.

Ma mainettako janoon? Nimeäni
maat, meret, ilmat, avaruudet kaikaa,
niin kaukaista ei kansaa eikä aikaa,
min tielle säteet ei sais säilästäni,
germaanit joka lannisti, löi Idän.
Valtaako halaan? Kaikkivalta suotu
on mulle, niskat kumarat vain näen,
ei vertaista oo rinnalleni luotu,
oon oma mittapuuni, muita pidän
ma mittana vain viisaan roskaväen.

Oi roomalaiset, orjansielut, jotka
kahleita rakastatte, kultakotka
maailmanvallan uupui lennossansa,
jalkoihin orjuuttajan lankee kansa,
min voima maat ja meret kammitsoi.
Nyt pääanne päällä viha salamoi
sen miehen, jonka valtaan taivutte.
Te ette nouse, niinpä vaivutte
te ylenkatseen paasitaakan alle.
Ma teitä ylenkatson, taivahalle,⁴
mi vapaana ja korkeana kaartaa
vapaata maatanne, ma painan merkin,
mi tuskalla ja häpeällä saartaa
mielenne yön, kun kerran jäljin herkin
viimeinen kunto hiipii sielustanne.

Te raatelette toinen toisianne,
on nöyryytenne petollinen, väärä,
ma uskoisinko kauhun kylvöön, satoon!
Ken ystävänsä tuhoo, häll' on määrä
myös valtiaansa syöstä perikatoon.
Siks teitä ruoskin tulitutkaimilla,
toisenne raastakaa, ma viuhuvilla
nuolilla teidät luotain karkoitan.
Ma yksin olen, yksinäni kannan
myös kohtaloni, halveksuen annan
poveeni lyödä turman salaman.

2.

SEJANUKSEN SURMA.

Sejanus kuollut, ase kammottavin,
mi tuhoterän tähtäs käyttäjänsä,
mut itse siihen suistui. Ammottavin
nyt aukes kuilu, joka täyttäjäänsä
ei saa; ma tällä puolen, toiset tuolla,
ken yli pyrkii, hänen täytyy kuolla.
Tää ruumis raja kaiken on, mut raja,
mi rajatonta kieltä huutaa turman,
ja huutaa kunnes rauhaisinkin maja
on raastettu, ja vauhkot orhit surman
haamuina hirmuisina kaupungista
kaupunkiin kiitäneet, ja ihmismaa,
viel' äsken ylväs, hautaamattomista
ruumiista asukkaansa ainoot saa.

Sejanus kuollut, side viimeinenkin
katkennut ihmisiin, nyt yksin olen.
Yks oli säie, vilppi taittoi senkin,
nyt halveksien herkintäni polen,
mies yksinäisin, jonka kumppanina
vain ylenkatse on, ei epäily,
mi ennen kalvoi mieltä, tulisina
käärmeinä kierti aivoja ja haki
saaliiksi hennoimman mun hengestäni.
Tää kohtaloni rautainen on laki:
muut tuhota ja seista yksinäni
kuin ylenkatse tuhoo tunteet muut.

En usko hyvän voimaan, ihmisiä
ken nostaa tahtoo, nostaa esiripun,
mi peittää kurjuuteensa nääntyviä
vain sotijoita pahan voittolipun.
Ja verhon kohotessa katalampi
vain näky seuraa näkyä ja anoo,
ett' yhä saisi olla matalampi
se teko, jota ihmissielu janoo.
En ylennä, on tehtäväni syöstä,
he alemmaksi aina vaipukoot
ja myrkyn juukoot häpeänsä yöstä,
rikokseen jäljitönnä haipukoot.

Nyt tahdon elää, nousen verestä,
jääpatsas päivänpaahteessa elon,

ma kohoan kuin myrsky merestä
ja kylvän kaikkialle kuolon pelon.
Nyt kiilluu yksin silmät Medusan,
on aamutähti aalton rauennut,
maa väistyy pois, on Hades auennut,
ma kuulen kalman siiven kohinan.

3.

CAPRIN KALLIOILLA.

— Kirottu olkoon Caesar! huutaa kansa.

— Oon kirollenne kylmä, tuomarini
ma itse olen, mies mi haavojansa
tulella ruoski. Yrttitarhoihini
ken uskaltaa? On köynnös tulvillansa
nyt rypäleitä, jotka vuotaa verta,
kun viiltää tunnontuskan teräs-sini
arinta pintaa. Monta valtamerta
siell' läikkyy, joiden aallot kiertää kyinä
ja vaivan haahdet huuhtoo vaahdissansa.
Lyö rantaan kolkot kuohut sydän-syinä,
yön pielet salamoi, kykloopein sota
taivasta tapaa, vapisevi maa,
välkähtää Juppiterin peitsen ota,
titaanirinnat tuskaa huohottaa.
Ken yrttitarhoihini halajaa?

Paljastan yössä poven raadellun,
min sielun soima tutkaimillaan repi,
syänjuuriin kauhun kylmä käärme sepi
ruumiinsa. Jumalien valitun
se kohtaloa on. He meidät nostaa
huipuille, riemun, tuskan antavat
suurimman, syystä syyhyn kantavat,
ja erheen saamme ypöyksiin kostaa.

En ano armoa, ma kruunu päässä
käyn tilintekoon kanssa elämään,
ma ylpeänä seisoin, myrskysäässä
jumalten iskin, kaiken tyhjäksi näin.
Päämaalia ei ihmisellä mitään,
hän leimaus on, mi lentää lännest' itään,
ja päättyy sinne, mistä lähti retki,
toistansa kaulaa synnyin-, kuolinhetki,
hän etsii, tuska saaliinsa on ainut.
Jos nouset, alemmaksi aina painut,
se laki kirjoitettu tähdest' tähteen
on yllemme, soi elon alkulähteen
laulusta korvahamme kolkko sana:
työ tehty, lähdet tuskan kruunaamana.

Ma itseäni ylenkatson, muut
tuomitsin, hetki oman tuomion
on tullut, yössä virrat vaahtosuut
jo kuohuu, aaltos avaa, Akeron.

5. VI. 1909.

COLA DI RIENZI.

Cola di Rienzi, uneksija öinen,
purppuratogainen, sepelepää,
kiireellä korkean palatsin seisoo,
Rooma allansa myllertää.
Rooma tulimerenä läikkyi,
soihdut hulmuu ja manttelit väikkyi,
kaduilta, toreilta huutoja kaikuu:
»Kalpoihin, veikot», kaikkialta raikuu,
»kahlehet katkomme, valtio vapaa
nouseva vuossatain haudasta on».

Cola di Rienzi, uneksija öinen,
purppuratogainen, sepelepää,
kiireellä korkean palatsin seisoo,
Rooma allansa myllertää.
Kansan kalpoihin, taistoon hän nostaa,
verellä vapauden tahtoo hän ostaa —
koittavi huomen, on tyhjinä kadut,
umpehen laastut on uhmaajan ladut,
jotka hän aukaisi vapauden tulla,
kansa ja valtio nukkuvat taas.

Cola di Rienzi, uneksija öinen,
purppuratogainen, seppelepää,
vaikka sa sorruit, sota-unes aina
suurena sieluissa kimmeltää.
Nousit, tuhansille maalin sa annoit,
ylväänä seppelepäätäsi kannoit.
Tuhansia hallitsit, kaikki sun kuuli,
kuljit kuin ilmojen kahleeton tuuli,
nousit ja kruunasit itsesi kultaan,
loistit ja sammuit purppurahan.

Tukholmassa, helmik. 1905.

KUSTAA III.

(1792.)

1.

MUSTAT NAAMIAISET.

Valomerenä välkkyvi valtiaan linna,
rusoaaltoina vyöryvi silkkien vuo,
tulenlieskoina säibkyvät timantit leimuu,
salamoivia tähtiä kristallit luo,
pikareissa käy välkehtien veri viinin,
hovi juhlivi, pauhaten soitot ne soi.
Yli kaikkien valtias vaieten katsoo,
maan aurinko, nousevan aamun koi.

Mitä maastansa hän, mitä tuhansista noista,
välkappaleita käsissä luovan ne vain!
Hän juhlivi tänään, jo huomenna nostaa
tuhosäihkyvän säilän ja polkevi lain.
Mitä miljoonista hän, joka huipuilla elää,
ne juhlien näänny, kun nousevi hän.
Oma voima ja valta on määränsä korkein
yli herkkien tunteiden, säälinnän.

Alas maahan, te miljoonat, valtiaan eteen,
kun voittonsa vaunut ne ylitsenne käy,
kovin on kovimmista hän, vahana vaipuu,
ken käskynsä valtaa ei tuntevan näy,
te taivutte, uudesti-luojanne taltta
kun raivoten marmoripintaanne lyö,
vapisette, näät luova on ankara aina,
ja murtaminen yhä luovan on työ!

2.

VALTIAS MIETTII.

Te vaaditte vapautta, joutavat joukot!

Ei vapautta teille! Kultainen koru
on vapaus, jolla voi leikkiä yksin
ankarat, suuret ja käskevät henget.
Ei vapautta teille! Ei helmiä heitetä
eläinten eteen, ei koruja kylvetä
tielle, min pintaa
polkevi joutilas joukkio rahvaan!

Ei vapautta teille, on onnenne totella
ja käskystä ankarain verihin otella,
kun lankeaa elon ja kuoleman arpa.
Ei vapautta teille!

Vain suuria henkiä varten on vapaus.
Se öinen on taivas, min korkea kansi
kultana säihkyvi outoja tulia,
se rusko on uusien päivän, mi uinuu
helmassa taivasta kantavain vuorten,
se synkin on pilvi, min kahleissa säihkyy
vaieten vasamat ylpeän vaivan,
salamoista se suurin on, mustin yö,
mi raivosta nauraen tultansa lyö.

Ei vaalijoiks teistä sen valkean vallan,
ei päästäjiksi synkeiden pilvien kohdun,
ei leikkinne tantere kultainen kenttä
öisien tulten.
On onnenne käskyä ankarain kuulla.

On vapaus käskeviä henkiä varten.
He tanssivat soidessa yön salamoiden,
he huippuja kulkevat, allansa kuilut,
elo ja ihmiset, kuoleman kauhu.
He uhraavat itsensä, uhraavat toiset,
he huoli ei onnesta, vaistot kun ohjaa
polkuja taistojen, voittojen heitä.

He kovinta etsivät, vastusta vaikeinta,
jylhintä vuorta, min paadet he saavat
pirstoa ukkosen välkkyvin vaajoin,
he etsivät taistoa, leikkaavat voittoa,

varroten salamain suurinta soittoa,
he uhraavat itsensä, uhraavat toiset,
kun välkkyvi kullassa kaukaisin maali,
he herroja ovat, te kuulijoita käskyn,
mi korkeilta vuorilta laaksoihin kaikuu:
Ei vapautta teille!

3.

TULI VALLOILLA ON.

»Tuli valloilla on!» kävi myrskyisä huuto.

Tuli valloilla on, väkijoukko kuin meri
tuulien ruoskima pauhaten kuohuu.

Tuli valloilla on, pyhä temppeli herjattu,
tallattu maahan on jumalien asunto,
marmori jaloin
särjetty, pirstottu karkehin käsin!

On valtias kaatunut, purppurarusko
riutunut Pohjolan pakkastaivaan,
aurinko kirkkain varjojen helmaan
vaipunut, kullaten köyhän ja kylmän
viluisen tienoon, siunaten sammunut
luojista suurin.

Väki roskainen voittanut?

Ei, kolmasti ei! Oli liiaksi kova
kivi tuo, min pintahan tuhoterän iski
voimaton viha,
voittaen timantti säihkyvin murtui.

»Tuli valloilla on!» kävi myrskyisä huuto,
kun sankari sortui.

Tuli valloilla on, joka paisuen kasvaa,
ja kulona kulkien valtiaat, vallat
syöksevi maahan ja lieskoihin hautaa.
Tuli valloilla on, ja Europa leiri,
min joka kolkka kosta hehkuu!

Heinäk. 1906.

TASA=ARVOISUUS.

Verihuurut peittävät Ranskan,
tuli roihuvi valloillaan,
viha vihreenä lieskana loimuu,
punahurmeella huuhtovi maan,
se allensa tallaa ja ruhjoo,
mitä vuossadat suurinta loi,
se pirstoo ja syöksevi surmaan,
tuhokellot kun turmion soi.

Nyt kostohon käynyt on kurja
roskarahvas ja mellastajat,
giljotiinit ne yötä ja päivää
verivirtoja purskuttavat,
nyt poistetaan juopa, min luoneet
tuhatvuosien arvot on —
tuliglooria säihkyen pettää
voi jalotkin hurmiohon.

Mitä koskevi meihin tuo ilve,
verivirrat ja julmuus sen,

ken huipuilta katsoo, hän nauraa
surunäytöstä laaksojen,
suku toinen jos sortuvi tänään,
niin huomenna nousee jo uus,
vain yksi on hengelle myrkky:
tasa-arvo ja vertaisuus!

Verihuuruista nousevi Ranska,
väki roskainen pöyhkeilee:
Ei herroja, orjia enää,
nyt oikeus hallitsee!
»Eri suuria ihmiset ovat»,
— se oppi on oikeuden, —
»sama oikeus vertaisille,
eri oikeus toisillen!»

1906.

AFORISMEJA

LAULUJEN LAULU.

Milloin kirkas kesätaivas,
milloin jylhä ukkosyö,
mutta aina tulta, joka
synnyttää tai pirstaks lyö.

1905.

ÄLÄ EMMI.

Missä seisot, siinä seiso,
älä väisty vaaksaakaan!
Ole kylmä, säälimätön,
älä emmi, iske vaan!

1905.

LAPSELLENI.

Sua isättömäksi kun sanotaan,
oma lapseni, lapsikulta,
niin näytä, ett' tuholiekkiä ei
voi syntyä ilman tulta!

1905.

TAIVAS JA HELVETTI.

Me rikomme, nautimme, uhmaamme,
— se taivast' on elämämme,
ja helvetin tuli jos seuraakin,
niin jatkuuhan liekintämme.

1904.

»KUOLLEET KUOLLEITA HAUDATKOOT.»

»Kuolleet kuolleita haudatkoot»,
Kristus opetti kerran.
Nyt elämäniloa hautaavat
seuraajat saman Herran!

1905

RÄNTÄINEN HERRA.

»Sitä jumalan säätä!» huokaillaan,
kun syysmyrsky sadetta ruutuihin hakkaa.
— Miks palvella lainkaan niin räntäistä herraa,
on parempi vaalia räiskyvää takkaa!

1905.

VOITTAJA PUHUU.

Ma voitin. Mitä ompi voitosta,
päämäärä taistellessa vain on pyhä.
Ken yläpuolla ei oo voittoaan,
hän kahlehisssa orjuuden on yhä!

1906.

SOTA.

On sota niinkuin tammi taivas-latva,
jot' ase hirveinkään ei maahan lyö,
sen pirstoo vasta salamoista suurin,
min synnyttävi synkin, oudoin yö.

1906.

LAKI.

Kun elon kahlehtia tahdoitte,
niin lain te loitte,
vain lapsi, viattomuus, ei nouda sitä.
Nyt viattomiksi tulkaa uudelleen —
jos enää voitte.

1906.

KANSAN SANKARI.

Sa hyvähuutoja jos joukon kaipaat,
niin ällös puhuko, vaan sammalla,
ja hosianna huutaa he, jos saavut
sa ratsastaen — aasintammalla.

1906.

ITSENÄINEN SUOMI

KALEVALAN SANKARIT.

Mahtajamme muinaisaikain,
taitajamme tietoin, taikain!
Teidän oli loitsut, luotteet,
virren valta, laulun tuotteet.
Hallitsitte hengen alat,
taidon tarhat, sielun salat,
jumaltiedon julki toitte,
maailmoiden synnyn soitte
nähdä kansan kuolevaisen.
Jumaljuhlat, elon maisen
autuaaksi lauluin loitte.
Vlerititte virttä luovaa,
joka määriin, muotoon muovaa
muodottoman alkuaineen,
elon, lämmön laajan laineen.
Vahvistitte runon vallan,
kamppailitte harmaan hallan
hyistä henkäilyä vastaan.
Osoititte, kuinka lastaan
luonto vaalii, nostaa laihon,

kasvattavi mannun kaihon,
joka heelmää hyvää kantaa,
siemenestä sadon antaa.

Korkeamman vielä laihon
kohotitte, hengen kaihon
kasvatitte kunkin poveen.
Lankesitte laulain loveen,
tajuun Yli-Taaton yhtyi
tajuntanne, kasvoi, ryhtyi
käymään tietä kuun ja päivän
ohi Manan maiden häivän.
Vastään Pohjan pimeen taikaa
valmistitte valon aikaa.
Valtikaksi valon säteen
ojensitte ihmiskäteen.
Tuvilt' ilman tulen toitte,
soiton suuren soimaan loitte,
rakensitte vasken, raudan,
haahden heljän, satalaudan.

Seppo suurin Sammon takoi,
Hengen käärmepellon vakoi,
suitsin Tuonen sudet suisti,
Manan mahtivirret muisti.
Luottain valon vahvaan väkeen
ryntäs Pohjan paasimäkeen,
josta Päivän pyhän nosti,
Pimentolan kohlut kosti.

ITSENÄINEN SUOMI.

6. XII. 1919.

Löi länsi meidät kerran,
puut pyhät, alttarimme kaatoi,
toi meille oudon herran,
poikamme ikeen alla raatoi.
Silvottiin Suomi, kahleisiin lyötiin,
maa, muinoin vapaa, orjuutehen myötiin,
vallassa vieraan vaipui miesten mieli,
sai kaiun karun Kalevalan kieli.

Ei kannel Väinämöisen
vapaana, voimakkaana soinut,
se synkän, sydänöisen
sai soinnun, valtavana voinut
kajuttaa ei se hengen-mahtiamme.
Sous purret vieraat merten lahtiamme,
ei tapparamme lyöneet enää tulta,
himentyi päivänkehrän kirkkain kulta.

Min sentään länsi säästi,
sen itä raastoi, surmaan syöksi,

valloille väen päästi,
mi päivän muutti Manan yöksi.
Se hallaa henki, huokui hyhmää, hyytä,
valhetta haastoi, synkkää sydän-syytä,
se kulki hävitystä, turmaa kylväin,
sen eessä vaipui usko urhein, ylväin.

Mut silloin Suomi nousi,
se päältään vieraan ikeen puisti,
sen jälleen kaartui jousi,
se surmaan sortajansa suisti.
Kohotti jälleen Kalevalan kielen,
nostatti maasta miesten menneen mielen,
se ääntä kuuli oman hengen Herran,
taas vapaa, voimakas se oli kerran.

Taas alttarisi tulta
suitsuta, kuule pyhää puutas!
Sun, Suomi, maas on multa,
ei tuki vieras enää suutas.
Virität, suuri, jälleen jousen jänteen,
luot katseen ylvään itään sekä länteen,
ei orjuuta sua aseet eikä aika,
povessas palaa Väinämöisen taika!

LEIRILAULU.

Kenraali K. G. E. Mannerheimille omistettu.

Yö uhkaa, myrsky käy,
maa mahtajaansa, vartiaansa vailla.
Ei merkkitulo näy,
se sammui päivän pakenevan lailla.

Pimenee yhä yö,
vain synkät pilvet peittää maata, merta,
salamat siintäin lyö,
ruskottaa idän ilmanäät verta.

Hetkekskään taipua
voi emme, taakkaan tottui hartiamme.
Ken väistyy, vaipua
iäksi voi ja pettää vartiamme.

Vasamat välkähtää,
nyt lyömme kuoleman ja elon arvan,
ei aatosaikaa jää,
nyt rynnättävä ees on joukon harvan.

**Uljaasti eteenpäin,
käy myötä mahtajamme, vartiamme!
Maan rakennamme näin,
kohottaa korkeuteen sen hartiamme.**

18. IX. 1919.

TOUKOKUUN 16 PÄIVÄ.

Katkenneet kaikki kahleet vihdoin ovat,
jotk' ennen suuruuttasi, Suomi, esti.
Vaikk' oli kamppailusi karut, kovat,
ne nurkumatta poikas sentään kesti.
Vaikk' kentiäsi veljesveri kasti,
kamppailtiin sentään voitonhetkeen asti,
sodittiin silmäin eessä kuolon uhka,
takana kodin rauniot ja tuhka.

Taisteltiin vapaudesta viime veriin,
maksettiin kaikkein kallein voiton hinta,
katsottiin pelkäämättä peitsen teriin,
avartui alttiudesta joka rinta.
Uhrattiin, mutta uhria jos maamme
taas uutta vaatii, uhri uhratkaamme,
ei riitä yksin pelkkä miekan-retki,
on vapaus vallattava joka hetki.

Uhrinsa vapaus joka hetki vaatii,
se vaatii enemmän kuin sydänverta.

Vapaus uudet hengen lait laatii,
on sille uhrattava joka kerta,
kun kansa askelenkin eespäin astuu.
Meill' lisänä on Hengen edesvastuu,
sen Hengen, joka heimoamme johtaa,
korvessa tulenpatsaanamme hohtaa.

1920.

VASTAISUUDEN SOIHDUT.

Vain korkeempina ajan aallot käy,
kuin tuhotulva kasvaa valta vihan.
Yö uhkaa, pelastust' ei missään näy,
nyt hukkuako täytyy kaiken lihan?
Inehmo pedon lailla toistaan raastaa,
salamoin taivaat päänsä päällä haastaa;
jumalten äänet sille puhuu turhaan,
ken kasvanut on väkivaltaan, murhaan.

Viel' ummessa ei haavat meilläkään,
ei kedot kuki, joita hurme kasti.
Povessa meill' on jäljet roudan, jään,
silmämme säteile ei valoisasti.
Mieltämme jäytää kirveltävä oka,
ei unhon lumi kentillä, vaan loka,
pimeys seutuamme yhä saartaa,
saalista sielussamme kalma kaartaa.

Muualla vaikk' ois kuinka tumma yö,
sytytä, Suomi, tulet päivän uuden,

sa ylles kaarra tähtikirkas vyö,
väkevät soihdut valon, vastaisuuden.
Ei sopu ole merkki miehen heikon,
väkevä rinnallensa nostaa veikon,
mi eksyi tieltä velvoituksen, vaiston,
mi omaa kansaa vastaan alkoi taiston.

On aika auroiks säilät takoa,
kädestä hellitä sa miekan kahva.
Laajoiksi vainiosi vakoa,
rauhassa niinkuin taistoss' ole vahva!
Luo uusi usko inehmojen kotiin,
parhaamme sortuu surman teille, sotiin.
Hulmutkoon päämme päällä rauhan viiri;
näin kirkastetaan maailmoiden piiri!

Vuoden vaihteessa 1920.

AKSELI GALLEN-KALLELA.

26. IV. 1915.

Suomen luonnon suuri satu.
Yksinäisen suksen latu
käyvä kõrpeen, vaara-maille,
asunnoille autuaille;
poikkeee Pimentolan pihaan.
Lietsoo lempeen, loihtii vihaan,
lähtee jälleen, kulkee harhaan,
lieskoin valkein tähtitarhaan
nousee, painuu Tuonen lehtoon,
hiipii halki iki-ehtoon.

Astuu urhot yöstä esiin.
Hopeevirit piirtyy vesiin,
herkky miesten mielet mesiin,
kumpuu käen kullat kesiin,
käyvät karhut korven pesiin.
Purret puhuu, linnut laulaa,
yö ja päivä toistaan kaulaa
Pohjan pimeen tanterilla,
kuun ja päivän paistamalla.

Kuljet kankahilta Hämeen.
Tiedät seudut suon ja rämeen.
Tunnet Immet, Impivaarat,
vedet suuret, seitsenhaarat,
linnanherrat, vuorenpeikot,
Kiven korvenkäyjä-veikot.
Kaikki esille toit yöstä.

Maine mahtajalle työstä!

KASIMIR LEINO.

In memoriam 8. III. 1919.

Vesiltä väljemmiltä, joilla kulta
auringon kiiltää, myrskyt suuret soi,
purjeesi vapauden laulut toi, —
ei tartu niihin tahrat maan, ei multa.

Säkeesi suitsi sarkasodan tulta,
kalvastas kuulsi uuden aamun koi,
kauneimmat muodot sointus kieleen loi,
taiteeseen hengen taitat saimme sulta.

Mestari olit sävelten ja sanan,
suur oli taituruutes, muotos mahti.
Ulappaan purtes piirsi kultavanan,

säteili selkä, läikkyi, lauloi lahti.
Ei suistu sointus koskaan yöhön Manan,
se aamun-kultain ain on kuulas vahti.

SUOMEN OLYMPIALAISILLE.

Ihmisvoima, jännervoima,
rautatahdon kammitsoima,
miehen-mielen aateloima.

Pystypäin, ei maassa matain.
Karkaisema kilparatain,
pyhittäjä vuosisatain.

Kansain pienten kirkas kalpa.
Väkivallan, sorron salpa.
Nouset, kaatuu kaikki halpal

Sinun vastavoimain voitto,
ihmisyden kannelsoitto,
ajan uuden aamunkoitto!

Ylläs menneen iltarusko.
Olemukses kangastusko?
Ei, vaan vuorenvankka usko.

Et sa taitu, tarmos taipuu
hetkeks, miehes maahan vaipuu.
Ylhäällä on henkes kaipuu.

Ylös, ulos, laajemmalle!
Haastaa teot Europalle:
vaivu emme vainon alle.

Konsa miesten mielet laukee,
vastavoima vaikee raukee.
Portit Europassa aukee.

17. VII. 1912.

KUOLEVA ARMEIJA.

(Norjan tuntureilla 1719.)

On iskut isketyt, jo raukee rauta,
on suoritettu sodan sankartyö.
Ylt'ympärillä saartaa jää ja yö
armeijaa, aukee hyinen hankihauta.

Ain auttoi kalpas ennen, nyt ei auta.
Teit työsi, levon, palkan hetki lyö,
nyt tuntureiden hyyn ja lumen vyö
sun peittää. Sulkeutuu silmälauta.

Kotoista ympärillä kaikki. Koti
on sulle paikka, kussa voimas soti
nälässä, tuiskussa ja kesken jään.

Kuss' soitti kilpaa kera myrskyn luoti,
hurmeesi kussa kuumimpana vuoti,
siell' löysit kinoksissa suvisään.

Helsinki, tammik. 1919.

UHRILIEKKI

NÄKY.

Tulin luoksesi etsien iloa maista,
en tuntenut murheen murtamaa naista.

Tulin luoksesi etsien onnea lauhaa,
et tuntenut laaksojen lempeätä rauhaa.

Minut huikaisi silmies säihkyvä valo,
kyti niissä tuskien tumma palo.

Mua kutsui kulmies öiset kaarteet,
ne kätki kyynelten kiiluvat aarteet.

Mua huusi huultesi polttava jano.
Ma saavuin. Sa tuijotat vain, et sanaa sano.

Et vastaan käy, et syliä avaa,
sa säikkynet lieskaa leimahtavaa.

On silmäsi hehkuva, helmasi jäinen,
olet tähti, kylmässä kimmeltäväinen.

On polkusi pilkkopimeä, öinen.
Tulit, poistuit, ah iät sua ikävöinen.

1911.

CARMEN.

Notkuvat lanteet,
huiskava huntu,
säihkyvät ranteet,
silmissä huuman
hehkuva tuntu.
Kultaiset vanteet
ympäri uuman
käärmeenä taipuvan,
tanssissa keinuvan, tanssiin haipuvan.

Kädet hennot niinkuin kukkaset kedolla,
jalat hiipivän notkeat niinkuin pedolla,
jäänhohtavat hampaat, häijysti kiiltävät,
sydänjuuriin saakka kuin veitsin viiltävät.

Katse niinkuin hehkuva kulta.
Silmät räiskyen kylmää tulta
tummana tähtitaivaana aukee.
Valot välkkyvät ripsien yöhön raukee.

Kuin kultasfinksinä yössä nouset.
Käsivarret valmiina niinkuin jouset,
yön tähtikirkkaus kulmilla,
hymy hyytävä huulilla julmilla.
Maanpiiri tomuna eteesi raukee,
tulet taivaan sammuu ja tyhjiys aukee.
Pimeässä huulesi yksin hiiluu,
teräskylminä iskien silmäsi kiilluu.

1911.

BRYNHILD.

Hapsi hyinen, ripsi jäinen,
katse kylmä, räiskyväinen.

Silmä revontulten soihtu.
Olemukses outo loihtu.

Välkyt taivaan tähtivyönä,
uhkaat tuntureiden yönä.

Vinkuen kuin viima lennät
ilman halki. Laaksoon ennät

niinkuin lumivyöryn pauhu,
lakeuden laajan kauhu.

Kimpoat kuin kirkas kiro,
hyyssä vartes valkee, siro.

Kussa astut, kasvaa hanki,
kukkakenttä jään on vanki.

Kuurakulmin yössä nouset,
laukee surman suuret jouset.

Mies kuin korsi eessäs murtuu,
elo laaja, lämmin turtuu.

Ympärillä kentät jäiset,
surman yössä säihkyväiset.

2. XI. 1911.

SEPPELÖITY.

Minkä elin, sen ma lauloin,
kirjain tähtivöin.

Konsa naisen nuoren kauloin,
runon hennoin helmipauloin
kuudan-kulman seppelöin.

Jos ma sorrin, jälkeen jää
sentään uni seppelpää.

1911.

UHRILIEKKI.

Olet liekki hämärän temppelitarhan,
pyhä suitsutus halki elämän harhan.

Jumal-alttarin oot tuli ylhäinen, ylväs,
ikihartauden pyhä, valkea pylväs.

Yön tähtien siintävä siunaus lienet,
elon suurimman viestin taivaalle vienet.

Sanan rakkaudesta, mi kaikkensa kantaa
ain uhriksi, koskaan ei kyllin voi antaa,

kuin siunaus äänetön yllämme säilyy,
yön kangastuksena päällämme päilyy.

Ah airut outojen, valkeiden maiden,
sanansaattaja kenttien autuaiden,

sua siunaan, kun tulit luokseni yöhön,
veit myötäsi tähtien korkeiden vyöhön.

Iäks sammutit kaikki maalliset valot.
Iankaikkisuuksien näytit palot.

1914.

UHRIKUORO.

Jalokivi-auringot vyöryvät ylläsi yössä,
smaragdiliekkejä kiertävät safiirisoihdut,
kultaiset pallot paistavat purppuravyössä,
oudosti vangiten mielen kuin mahtavat loihdut.

Ylenet öisessä loistossa taivahan lailla,
kulmilla kuudan ja kutreilla tähtien tarhat.
Katseesi kaukainen sydänyön siintävän mailla,
ylläsi valkeus, allasi elämän harhat.

Korkea oot, jumalattaren seppeläpäisen
kauneus vartesi valkean viivoista hohtaa.
Silmäsi luot avaruuksiin, ja liekehtiväisen
aurinkosaaton aurinko leimuten kohtaa.

Kun sinitähtinä siunaten katsehes kääntyy
maahan, niin syttyvät suitsutusalttarit ylväät,
uhrien korkeat kuorot ilmoihiin ääntyy,
taivaille nousten kuin valkeat temppelepylväät.

Suot ikikauneuden, pyhä, ylhäinen nainen,
tähdestä tähteen kulkevi korkea retki.
Siunaten sammuu sun eessäsi polvistuvainen,
luonasi on tuhat vuotta kuin kiitävä hetki.

Maailmat vaipuvat jalkojes juureen ja taivaan
kaikkeudet, ihanuudestas heijastuvaiset.
Kiitetty ollos, suot levon, tuomitset vaivaan,
kuiluihin paistaa silmäsi seijastuvaiset.

1914.

ORJA.

Sovun mieltä
kerran vannoin,
taiston tieltä
miekan kannoin
rauhan kotiin.
Väsyin sotiin,
pölyyn, sauhuun,
kuolon kauhuun,
missä miesi
miestä vastaan
seista tiesi,
ainoastaan
lyödä, taikka
itse kuolla.
Miehen paikka
oli tuolla.

Kodin sain ma,
jota hain ma,
nuoren naisen,

kiharaisen
mustakulman.
Sodan salat,
miekan julman
hälle annoin.
Lemmen valat
itse vannoin.

Jälleen nousin.
Tulijousin
maahan lyötiin
mies ja myötiin
orjaks julman
mustakulman.
Asein omin,
käsien somin
tehtiin paula.
Valko-kaula
kultanitein
käden nitoi,
ikisitein
syämen sitoi.

Turha nousta!
Hän nyt jouta
käyttää, nostaa
kylmää kalpaa.
Tiesi salpaa,

sulle kostaa,
joka ostaa
tahdoit onnen.
Poven ponnen
rauhaan vaihdoit,
taiston teitä,
säveleitä
sodan kaihdoit.

Olet orja.
Tuskiasi
nääh ei sorja
vartijasi.
Häll' on voitto,
aamun koitto
elon uuden,
vastaisuuden.
Sinä miesi
ehtoon harmaan,
katkes tiesi
luona armaan.

1914.

ASEETON.

Helkkeessä kullan ja välkkeessä vasken
asehet jalkojes juurehen lasken.

Tantereen tomuun kirkkahan kalvan
heitän ma kuin helyn turhan ja halvan.

Keihääni taitan ja jouseni särjen,
katkaisen kiitävän nuoleni kärjen.

Kylmänä eessäsi jälleen seisten
katselen teriä turmani peisten.

Aseittoa oon, nyt tarttuos miekkaan,
murra murrettu maantien hiekkaan!

Ylpeenä voitettu haarniskan avaa
varroten iskua kuolettavaa.

1914.

VALKEA MORSIAN.

Koristettuna et kevätkoivujen kerkin
sa luokseni tullut, kun uhkui maa
elinnesteitä, neitsehet mielin herkin
kun sulhojen helmaan kiiruhtaa.
Et saapunut kun ikivalkeus väilyi
yli metsien, maiden ja vetten vyön,
kesän kirkkaus outo kun siunaten säilyi
yli päivän ja illan ja ylhäisen yön.

Et saapunut silloin. Sa saavuit kun halla
yli maan oli henkinyt hyyrrettään.
Tulit yön ikitähtien ylhäisten alla
lumihelmien välkkeessä, helkkeessä jään.
Kiharoillasi hyinen morsiushuntu,
ohimoillasi kirkkaus kummallinen.
Punahuulilla pakkasen polttava tuntu,
säde silmissä taivaiden siintävien.

Tulit luo. Olemuksesi ääretön rauha
kuin unho mun mieleeni laskeutui.

Miten hiljeni maailma! Lempeä, lauha
yö äänettömyyttänsä oudoksui.
Soit kättä, kuin iäinen anteeksi-anto
se sieluuni saakka kosketti.
Iankaikkisuuteen vain silmänkanto.
Ikivalkeat maat mulle aukeni.

Ylistetty, ah syysyön morsiameni,
vilun kukkia unteni haudoille toit.
Jääseppeleen painoit sa kulmilleni,
yli menneen unhoitusta sa loit.
Ylistetty, ah muistelit sydämesi ylkää,
tulit luokseni tuikkeessa tähtösien.
En koskaan, ah koskaan ma sinua hylkää,
surun, syysyön morsian valkoinen.

1912.

HYVÄ JUMALATAR.

Kiitetty ollos, kun maallisen miehen
matalaan majaan
saavuit sa kerran.

Astuit alle karstaisen hirren,
istuit äärehen pöydän vajaan.
Uskoen eloni öisehen tiehen
puolehen pakkasen, keskelle kirren
lämpöä loit, oi enkeli Herran.

Astuit sa ääriltä öisen taivaan.
Ihmisen vaivaan
lohtua loit, levon soit, joka tarpeen
miehelle oli, min haavoja arpeen
saanut ei aika, ankarin taika.
Uhkasi yöt, ei säästäneet hallat,
välkkyivät vain vilun-tähtien vallat.

Luokseni saavuit. Pois sulsi kirsi,
helkähti ilmoihin valkea virsi.

Pimeys, pakkaneen pirtistä lähti,
syttyi taivaalle lempeä tähti.
Pois kädet valkeat vaivani pyyhki,
rintani oudosta onnesta nyyhki.
Aurinkosilmäsi sieluuni paistoi,
huultesi hurmaa huuleni maistoi.
Pirttini päivän paahteessa kylpein
taivaalle nousi kuin temppele ylpein,
siirtyivät seinät, ja suureni silta.
Lankesi lauluinen, laupias ilta.

Hiljeni maailma, ilmojen pielet
helkähtivät kuin kanteleen kielet.
Kaikuivat vain sinitaivahan kellot,
häipyivät kauaksi korvet ja pelot.
Yön yli siintivät silmäsi vainen.
Kiitetty, kiitetty, ah jumalainen
valtiatar, pyhä, valkea nainen!
Kullassa välkkyen, hiuskiharainen,
ohjasit polkumme varjosta valoon,
tiesit tien iki-aamujen paloon.

Rautalampi, kesällä 1914.

MENNYT.

Oli suuri ja syvä
sun antaumukses.
Niin hellä ja hyvä
sun tunnustukses.
Ei haastanut suusi,
sulo-silmät vain eli,
valo taivainen, uusi
niist' tuikahteli.

Valo taivaan, mi loistaa
maan kylmimmän yllä,
vilun, pakkasen poistaa
vain syleilyllä.
Niin rajaton, rikas
olemukses ol' sulo.
Sinun ollut ei vikas
eron katkeran tulo.

Syy myöskään ei minun.
Kova kohtalon valta
vei luotani sinun.

Yön taivahalta
katos viimeinen tähti,
ja tyhjiys aukes.
Mihin armaani lähti,
laps uupunut raukes?

Menit pois. Palajatko
sa ystäväs luokse?
Ei sallimus katko
ikikahletta, juokse
ei takaisin hiekka,
mi käsistä valuu.
Kohos kuoleman miekka,
on mahdoton paluu!

Elon tappava nuoli
löi rintahasi.
Kaikk' kauneus kuoli
sun kuollessasi.
Paras jäi anomatta,
min elämä antaa.
Sana jäi sanomatta,
taa Tuonen mi kantaa.

1913.

VAIMOLLENI.

On elämäni sinun elämäsi.
Ah ainut autuutein on sylissäsi
leväten vaipua sun valkeuteesi,
uskossa suureen, syvään sydämeesi.

On eloni sun elämäsi tulta.
Mit' omistan, sen yksin sain ma sulta,
kun käsivartes kiersit kaulahani,
kun öiset kutris leikki kulmillani.

Lähestyn sinua kuin pyhää naista,
helmassas elän aikaa tulevaista,
sa miehuuteni unten ikävöity,
kukilla suuren suven seppelöity.

1914.

SA OLIT KEIDAS.

Sa olit keidas korpimatkallain,
ma vähän annoin, sulta kaikki sain.

Ma kaikilta ja kaikkialta hain,
muut oli köyhät, sinä rikas vain.

Miks emme käyneet iät rinnakkain?
Nyt yksin yössä itken haavojain.

Sa vaeltaja viitain valkeain,
sua nää en. Kadotin, ah kauneimpain.

Ma olin käyjä teiden avarain;
nyt olet ainut, ylin unelmain,

kun sammuneet on tähdet taivaaltain.
Sua kiitän öistä unten ihanain.

16. XI. 1914.

VALKEA MORSIAN.

1.

ODOTUS.

Kangastaa kaukaa utuvalkeen kevään
kirkastus, uneksien vihannoivat
kasteiset viidat, hymnit heleet soivat
kohoten korkeuteen säteilevään.

Kaikk' kevätvirteen yhtyy helisevään,
hartaammin tummat metsät buminoivat,
riemuiten purot pulppuu, nousee loivat
maat korkeemmiksi. Tähdet himmenevään

vahvuuteen pisaroina hukkuu, haipuu.
Nyt valtaa sielun ikuisuuden kaipuu.
Oudoille ulapoille soluu pursi.

Ahdasta tääll' on, polku liian kaita.
Käy aatos kohti kirkastuksen maita,
luo morsiamen, mi kaikki kahleet mursi.

2.

AUTUAILLE KENTILLE.

Ulappaa heljää liitää hento haaksi
veen-viileen, vitivalkeen morsiamen.
Kuun säteet kuultaa puhki purjeitten,
maa himmentyy kuin hopee-usvan taaksi.

Avartuu öiset aavat autuaaksi
kentäksi valtain ikivalkeiden,
syvyydet seijastuvat tähtien
siunaavain siintäväksi utu-maaksi.

Nyt rajat raukee hengen sekä aineen,
aurinko-taivaat aukee loistavat.
Väristen kulkee pyhän, luovan laineen,

iäinen laulu maiden, merten yli.
Yön ääret säveltulvaa toistavat,
aarteensa avaa kaikkeuden syli.

KIRKASTUS.

Yö kuulas hopeevirit vetää vesiin,
 valkeina viidat, vaarat unelmoi.
 Siimeessä salon outo sävel soi,
 puhkeevat kukkain kultalehdet mesiin.

Kuljemme niinkuin onnen ikikesiin,
 huikaisten päivän kilo karkeloi.
 Syleilee toistaan illan, aamun koi,
 tulvahtaa tuoksut suven suuren esiin.

Kuin kulta-usvaan uppoo ääret taivaan,
 kentillä autuailla aatos harhaa,
 mi vangittu ol' outoon tuskaan, vaivaan.

Yö valkene ei aamuruskon myötä.
 Ei päivää näy, ei kuuta, tähtitarhaa,
 vain kirkastuksen korkeata yötä.

HYMNI.

Tulit ääneti niinkuin kuoleman yö
 elon paahtavan päivän päästä,
 tulit niinkuin tuomion miekka, mi lyö,
 sydänverta ei syyllistä säästä.

Tulit kuin ikitähtien valtava vyö,
 koru kiiluva kuurasta, jäästä,
 jumalan vapauttava, valkea työ,
 pois johtaen itsekkäästä

elon kierrosta uupuneen, unhoitetun.
 Ylös yön avaruuksia kohti
 valoväyläsi välkkyvä ohjasi mun.

Kadotettukin katsoa tohti
 iki-aamujen auringonleimuhun,
 yön tähdet miss' sammuen hohti.

1918

KEVÄTRUUSU.

Tulvii tuoksut, aukee ummut,
tummumistas, ruusu, tummut.

Puhkeet kohta täyteen kukkaan.
Elonmahlasi ei hukkaan

mennyt. Heleänä heilit.
Heijastavat hetteen peilit

hopeaiset punertavaa
ruusua, mi terän avaa

kesken kevätkirittä, jäätä
kantain, sorja, seppelpäätä.

Viettää elon nuorta juhlaa.
Elinnesteitensä tuhlaa,

tuoksuu syksyyn suven yli,
kukka kuuma, sulo-syli.

Lempeästi elo kantaa
sitä, joka kaiken antaa

elämälle. Turha säästää,
pakoon hetket parhaat päästää!

Rikas riemuaan ei salaa,
hehkuu, syksyyn saakka palaa!

1919.

ÄÄNETTÖMYYS.

Oudompi olit arvoitusta elon,
korkeempi kuolemaa, mi kutsuu pois
keskeltä karkelon, mi ollut ois
elosi kaunein. Höhtökiven helon

heiljastus sua saarti, oudon pelon
herätti olentos. On niinkuin sois
yhäti sointus sisin, siintäin lois
säteensä sieluus, on kuin saisin selon

salasta henkes nyt, kun mustaa, mykkää
kaikk' ympärillä on, syän sammuin sykkää.
Arvoitus sielusi ol' äänettyys.

Yö yllä maailman sa olit lauha,
ah, templin marmorisen valkee rauha,
suur, syvä, seijastuva iäisyys.

28. IV. 1919.

KOHTALON LAULUJA.

1.

Sanokaa, Ikivallat,
sanokaa minun syyni.
Mikä toi tuhohallat,
miks tappava, tyyni
tuli talvi, min kahleissa henkeni hyytyy?
Pian tahtoni talttunut kaikkeen tyytyy.

Sanokaa, elon Herrat,
mitä tein minä väärin,
lukemattomat kerrat
kun mielinmäärin
minut syösseet olette kuilusta kuiluun?
Miks tarttua en elon saa ilohuiluun?

Sanokaa, Ikivoimat,
miten kauan kestää
mun sieluni soimat?

Ikipäivätkö estää
mun tarttumasta ne toimeen ja työhön, —
iäks vangittu oonko ma varjoon ja yöhön?

Ovat kahleeni jäästä,
olo ainaista yötä,
en koskaan ma päästä
voi muiden myötä
elämään, mitä elämä muille antaa, —
ei särkynyt siipi voi kauaksi kantaa.

Muut eivätkö koskaan
eloss' eksyneet ole?
Pyrin korkeelle, joskaan
ei alati pole
jalat oikeeta polkua yössä, oi harhaan
useasti ma kuljin, pois tuhlasin parhaan.

Ei tullut armo
osaksein, ei hyvyys.
Minut pettikö tarmo,
kun aukesi syvyys
jalan alla, vailla äärtä ja pohjaa?
Mua yksikään tähti ei oikeaan ohjaa.

Kovan kohtalon arvan
ma tunnen, mi lankee.

Sydän silloin harvan
sykähtää. Miel' ankee
on miehen, mi eessä on oudon uksen.
Tulevaisuuden kolkon kangastuksen.

2.

Elon korkeimman kauneuden ihanuutesi äänetön
voittaa,
sisin sielusi naisellisuus pyhempään yhä puhkeevi
kukkaan.
Syvin sallimus oot elämään, sua huutaako henkeni
hukkaan,
sano armonko suot tahi tahdotko jo ikiretkelle
sieluni soittaa?

Pyhä mulle tahtosi on, sitä vastahan en kapinoi
ma,
elon mulle sa antaa voit, myös piilevi käissäsi
surma,
elo kanssasi autuas on, sua vailla kuolo kuin
hurma.
Ylin tähti tielläni ain ikirakkauden ylhäinen
voima.

Elon liekin sulta jos saan, sinun vuoksesi yksin
se palaa,

kipinää pane plenintä en oman itseni vuoksi ma
säästöön.

Minut täältä jos päästät sa pois, käyn niinkuin
syntien päästöön.

Iäks sieluni, armahin, nyt sinun sieluusi yhtyä
halaa.

3.

Kovin kohtalo löi, — iäks tiemmekö erille?
Sydän, tuskien raastama, nääntyvi verille —
mies eikö jo joudu matkansa perille?
Lyhyt taival lie,
mi tyhjään vie.

Suur tyhjästä tyhjään ei matkan muutos,
ei paina kaiken puutteessa puutos.
Ylin henkesi hekkuma kun on poistunut,
ei autuutes ainoa enää oo toistunut.

Ken maistanut on elon suurimman sulon,
kenen rinnassa jäljet on kuoleman kulon,
hän tuntevi tappavan talvensa tulon.
Ei aurinko paista,
pyhät marjat ei maista,
kimalaistenkin on mesi kultainen karvasta,
simatuoppisi saat sinä paikasta harvasta.
Osalles jos kohtalo ainoan sääsi,
pian soi ikikellot päällä sun pääsi.

Pyhin kulje ei, kussa on polku lokainen,
tie puhtainta varten ei tehty oo jokainen —
siks kruunus on orjantappuran-okainen.
Elämälläsi maksa
pyhin, ellet sa jaksa,
sinut maahan lyö tuhon, tuomion vallat,
on eessäsi vain elon hyisimmät hallat.
Olen valmis, ma kohtalon käskyhyn taivun —
ma maahan sun jalkojes juureen vaivun.

4.

Ma vavisten tunnen, on tulossa turmani.
Olen kärsinyt, nauttinut myös elon hurmani
pyhän, korkeimman; kohta on saapuva surmani.
En vaalivaltaa, en armahdusta
ole saanut milloinkaan, koputusta
käden kolkon ma varron vain ovelleni.
Pää painuvi sairaalle povelleni.

Ypö-yksin ma istun ja aattelen kammoin,
miten kärsin, ja kärsinyt olen jo ammoin,
sydän raadeltuna ja jäsenin rammoin
elon autiudessa. Niin kulkevat kuvat,
ne kätkestä sieluni kangastuvat,
ei rauhaan päästä ne päivällä, yöllä,
en tappaa voi niitä laululla, työllä.

Näen, kuinka ma astuin nuoruuden innoin
elämään, miten lauloin ma rohkein rinnoin,
lumos mun elo loistavin pilvilinnoin.
Menemään kera pilvien linnani lakaisin,
tule koskaan ei kultaiset kartanot takaisin.
Totisinta ja parhainta konsa jos tarkoitin,
heti luotani onnen ja ystävät karkoitin.

Sitonut olen itseni silkkisin sitein,
monen pauloin ma neidon polttavin nitein,
tapas tappava talvi vain kiiluvuin kitein.
Ylt'ympäri henkäili hyinen halla,
ikityhjiys yllä, ja autius alla.
Suven, lempemme sulosta missään ei merkkiä,
elämään lie olleet ne liiaksi herkkiä.

En voi valittaa, en huojennusta
saa mistään, ei pienintä pilkahdusta
näy toivon, yö ympäri on sysimusta.
Ei tuiki taivaalla yhtäkään tähteä,
en paikaltani voi minnekään lähteä.
On niinkuin oisin ma kuuro ja sokea,
kovempaa joka hetkikö saan yhä kokea?

Elo kaiken antoi ja otti, en kiitä,
en kiittää voi elämää edes siitä,
en kerjätäkään, murut mulle ei riitä.

Typötyhjänä taivalla loppuun tiesi —
vai lienet jo vainaja, valkea miesi?
sukupolvia sitten kuollut ja kaatunut,
kera muiden maaksi ja mullaksi maatunut?

5.

Epiloogi.

PYHÄINPÄIVÄNÄ.

Syys, äänetön matkamies,
läpi luonnon on kulkenut tuima ties.
Ylt' ympärilläsi henkii halla,
verenpunaiset askelet kaikkialla
näkyvät, miss' oot vain polkenut jalkaa.
Nyt saatto raskain taas kulkea alkaa.

Käy veretön, valju ja synkeä saatto —
on koittanut kuoleman korkea aatto.
Näen kulkueen, tuttuja kasvoja tapaan,
monen ystävän nään, ajan kahleista vapaan.
Mua viittovat he, miks en yli rajan
käy? Oon elon orja, oon vankina ajan.

Moni kutsun sai pois, monet itse lähti, —
joka kiireellä sentään on siunaava tähti.

Ei tunneta tuollapuolen eroa,
ei ruhtinasta, ei maailman neroa,
kukin maksoi vain elonsa kallista veroa.
Kun auennut on pyhä, äänetön puisto,
jää jäljelle pelkkä siunaava muisto.

Jää jäljelle muisto hiljainen, hyvä.
Pois pieni on kulunut, suuri ja syvä
vain kuultavat alta kadonneen kuoren;
elon nään ikivihreän vain sekä nuoren.
En katsele kukkia kuihtuvaisia,
elon erheitä muista en pieniä, maisia,
en hautoja aattele, hautajaisia.
On kaikella leima nyt iäisempi,
pois kaikki on, pois viha, katkeruus, lempi.

Ikitähdet illan suurina palaa,
valo niiden meille kuin lohtua valaa,
iankaikkisuuteen mielemme halaa.
Rajat kaikki siirtyy,
tulikirjat tummat yöhön piirtyy.
Nyt aika ja iäinen lähentyvät,
nyt kaikki sitehet vähentyvät,
ne, jotka meitä tänne sitoi,
ajan orjaksi mielemme, sielumme nitoi.
Käy tuulahdus hiljainen valkeilta mailta,
ikikentiltä oudon autuailta.

Pyhäinpäivänä 1916.

HÄNEN PALATTUAAN.

1.

Tulit, armahin, luokseni uudelleen,
tulit vuosien pitkien takaa.
Tulit kuin säde syksyn synkeyteen,
elonantimiaan joka jakaa,
tulit luo epätoivoisen, eksyneen,
valon airut äänetön, vakaa.

Tulit luo, käden laskit sa käteeni,
poven painoit sa povea vasten.
Ylistetty! ah yöss' olit säteeni!
sanansaattaja autuasten
ikivaltojen, jotka taas yhdisti
polut harhaan käyneiden lasten.

Tulit luokseni, ainut, ah kalleimpain,
kädestäin en kättäsi päästä.

Ah viesti, min ikivalloilta sain,
säde yön, jok' ei siintoaan säästä.
Olit päivän koi, sen lasku ma vain.
— Vapahdit minut yöstä ja jäästä!

2.

Sinut, kallehin, tahtoisin kaunistaa
suven sorjimman sepeleillä,
sirottaa kedon kukkien purppuraa
polulles, kun käyt kesän teillä.
Pukea sinut tahtoisin pehmeitten
yön pilvien riutuvaan ruskoon,
syttyttää sinun sielusi rakkauden
ylimaailmalliseen uskoon.

Minä soisin sun aistisi avaavan
elon päivälle paahtavalle,
sinun talvesta soisin ma havaavan
suven siintävän auringon alle,
olemuksesi soisin sun keräävän
kesän tuoksun, herkän ja hempeen,
sinun soisin ma jälleen heräävän
elon-aamumme ensi lempeen.

Syys sentään on sieluamme hiipinyt —
ei viileä, ei väsynyt.

Se kukkasiamme ei riipinyt,
ei painanut päätämme oo kumaraan.

Se henkemme täyttäen hehkullaan
kuten tähdet on säteillyt.

Valanut verehen se on outoa tulta,
niin korkeeta, kirkasta kuin on kulta
pyhän, paistavan Luojan auringon.
Se ohjannut on ylös tähtien teille,
korut, kalleudet se on antanut meille
avaruuksien, kaikkeuden, joka vapaa
sitehistä on maan, sen äärtä ei tapaa
tomun, aineen ken vankina alhaalla on.

Ah syys, tules polttanut aineen on harhan,
asukkaaksi tähtien ylhäisen tarhan
olet nostanut henkemme, siunattu syys,
syvä, ääretön kuin elon iäisyys!

Yön tähdet yllemme korkeuteen
 pyhät, paistavat kirjansa piirtää,
 lähestyy sydänyö, näkymättömästi
 ajan kello viisarins' siirtää.

On kuin rajat maiset rauenneet ois,
 tomun, aineen kahleet kirpoaa pois,
 on niinkuin ois täyttynyt henkemme kaipuu,
 valon kaikkeuteen olemuksemme vaipuu.

Salamoi sydänyön iki-auringot,
 erottaa ei meitä voi elon harhat,
 vaikk' ois välillämme kuolo ja yö,
 sadat tähtien siintävät, tuikkivat tarhat.
 Läpi aurinkokuntien liekehtiväin
 eross' ollenkin rinnan kuljemme näin,
 yli yön, läpi kuoleman tähtien kiteet
 välillemme solmivat säihkyvät siteet.

1920.

KORKEA VEISU.

Ma valtasi tunnen, ma voimasi tiedän,
kovimmankin nurkumatta ma siedän.
Tylymmin vain lyö, lyö säälimättä,
ma siunaten suutelen valkeaa kättä,
min iskut ovat
niin kovat, ah kovat.

Polo rintani tuskan taakkahan näännyy,
anoen sinun puoleesi silmäni kääntyy,
sanat sitten kun ilmoille vihdoin äännyy,
ne kuiskivat vain, miten huumaat ja hurmaat,
syllisen surmaat,
yläpuolella ain olet moitteen
ja nuhteen.

Näen huomenkoitteen
ja pitkän puhteen
sinun silmissäsi, mut kaiken suhteen
niin korkean kuin ovat korkeimmat tähdet,
iki-auringot yön, jost' tullut oot, lähdet
ratojas vitivalkeita vaeltamaan.

Ma sinuhun katson kuin katsotaan
vavisten pyhimpään sekä korkeimpaan.
Ylennän sydämeini sinun luoksesi vaan
kuin luo Isän kaikkivaltiaan.
Ei alkua sulla, ei loppua lie,
olet mulle iäisen elämän tie.
Tie, totuus oot mulle ja elämän usko,
säde illan ja alkavan aamun rusko.
Elämän sekä kuoleman kangastusko
olet? Et, elo oot sekä kuolema itse.
Olet synti ja syntien Vapahtaja.
Rajaton olemuksesi on sekä raja,
min yli en astua tohdi, en saata.
Sua lemmin, en lempimästä voi laata.

Olen niinkuin lapseksi jälleen tullut,
rukoukseen voin kädet yhtehen liittää,
ylistää sua mielin
heläjäivin, valtavin kanteleen kielin,
ylistää sekä kiittää.
Ah, lapsen korpehen eksyneen
toit taasen päivän valkeuteen.
Runot heljät sielussa synnytit soimaan,
ma uskon rakkauden ikivoimaan.
Ehyt itse oot. Kokonaista sa vaadit,
lait järkähtämättömät, iäiset laadit.
Sa miehuutta vaadit, sa tahdot tarmoaa,
tunne et armoa.
Lakis syyn sekä seurauksen on lakia,
kukin kärsiä saa sydän-syittensä takia.

Olemuksessain ihanuutesi janoa
herättää, mut voi sinult' en sitä anoa.
Janotessani sua kuten aurinko merta
ma juon, imen, hengitän heljintä verta.
Joka soluni juo, juon aistein ja vaistoin.
Sulouttasi huumaavaa kun maistoin,
palavampi vain jano syttyi yhä,
ikisammumaton, ylin, korkea, pyhä.
Olemukseni sun olemustasi halaa,
unelmissani luoksesi saavun salaa,
sinuss' etsivät henkeni siivet alaa.
Sydänpäiväsi päälleni paahteensa valaa,
tulessas tulenpatsaana sieluni palaa,
iankaikkinen lieska, sa valtavin, ylin,
säde siintävien avaruuksien sylin.

7. III. 1918.

RUNOTARUJA JA MIELI-
ALOJA

ELO-AIKANA.

Elo-ajan täysikuu
lahden pintaan kuvastuu.
Lahden rannall' loiva töyry,
josta ilmaan nousee höyry
kylyn kylpy-valmihin.

Kuudan kirkas hopeoita
sirottelee salmihin,
joissa uinuu ulpukoita.
Liki rantaa valkolumpeen
terät painuneet on umpeen.
Vesitoukkain tanssi laannut.
Uupuneena kauan maannut
on jo aalto aukeen aavan.
Vapisee vain lehdet haavan,
kiiluu taivaan tähtivyö.
Elää ympärillä yö.

Heelmät maan nyt tuleentuvat.
Ääni outo yössä soi.

Pinnall' lahden tähtikuvat
kipenöiden karkeloi.
Viidassa soi virsi rastaan,
huutaa jostain huuhkain vastaan.
Maata hellii yö kuin lastaan
emo. Tummuu varjot ehtoon,
kuudan kurkistavi lehtoon.

Aukee silloin kylyn ovi,
ulos yöhön astuu miesi,
iho höyryää, ja povi
hehkuu vielä niinkuin liesi,
jäähdyttelee, katsoo eteen
kotvan, syöksyy sitten veteen,
joka poreilee ja päilyy,
keveästi kohta häilyy
aallokossa valkoruumis.

Lepää. Katse tähtiin kiintyy,
on kuin aivot jotain tuumis,
ajais aatosta tai kuvaa.
Kaikki sinerväksi siintyy.
Muistaa maata tuleentuvaa,
katsoo tähtiä ja kuuta,
mieltii liekö mitään muuta
elämää kuin elo täällä.
Välkkyy vahvuus päänsä päällä,

syttyy elämään ja elon
siemeniä kantaa, loistaa.
Kaikkialta kuolon pelon,
kauhun sädehtien poistaa.

Paistaa elon täysikuu,
heelmät yössä tuleentuu.

Hämeenlinna 10. I. 1917.

JOUTSEN.

Ui joutsen vettä välkkyvää,
ilona rannat raikui,
soi kaislat päivän kullassa,
ja lintuin laulut kaikui.
Ui joutsen kaulaa kaartaan,
loi katseen syviin vesiin
ja näki linnun valkean
soutavan sieltä esiin.

Se oli puhdas, loistava
kuin talven puhtain hanki.
Sukelsi joutsen syvyyteen,
hän kuvansa ol' vanki,
ui, velloi synkät pohjaveet,
mut palas murhemiellä,
ei löytänyt hän kultaansa
vuolaitten vetten tiellä.

Soi suruisina kaislat niin,
ja kylmi päivän helle.

Ui joutsen surren kultaansa
selälle viluiselle.

Se kauan souti kaivaten,
mut kerran poikki aavan
se näki linnun valkean
luoksensa soutain saavan.

Hän kuvaksensa tunsi sen,
mi syviin vesiin haipui,
nyt sitä vastaan riensi hän,
rinnalle kullan vaipui.
»Sun vihdoin löysin, armaani»,
niin joutsen sille puhui,
»ain eessäin kuvas nähnyt oon».
Puut rantain rauhaa huhui.

Tukholmassa, helmik. 1905.

ÄÄNETTÖMYYS.

Ma tarun tiedän nuorukaisesta,
mi lemmen lumopuiston löysi kerran.

Se puisto ihmisilt' on salattu,
se äänetönnä lepää varjossansa,
ei lehvä liiku, kare hienoinkaan
sen pellisiä lähteitä ei särje,
vain joskus linnut laulaa oksillaan,
soi hetken hento, heläjöivä virsi,
soi . . . sammuu hiljaa puiden pimentohon.

Käy taru, ihmisääni puiston sen
lepäävää rauhaa milloinkaan jos särkee,
se puisto katoa niinkuin katoa kaste,
mi aamun arkaa punerrusta säikkyy.

Se nuorukainen istui vaieten
yön äänettömät hetket, istui illat,

mut kerran, päivän hukkuessa purppuraan,
kun saapui yö ja syttyi taivaan tähdet,
hän helmaan armahansa vaipui, virkkoi:
»Sua lemmin.»

Sammui tähdet, ylti yö.
Hän yksin seisoi elon erämaassa,
tuul' ulvoi, uhkas autiuden ääret,
ja sade rankka häntä piiskasi.

18. XI. 1907.

KALAPIRTISSÄ.

Aukee eessä aava selkä vakaa,
kiehtoo loihduin, lauluin metsä takaa,
pistää kaukaa nienten kärjet esiin.
Katsoo taivaan tähdet syviin vesiin.

Päivän puunto hopeepilviin hukkuu,
hentoon terhenvaippaan tienoo nukkuu,
soi vain kuikan valittava ääni.
Öiset säteet leikkii päällä pääni.

Rauhan ikisäteet siunaavaiset,
tuntemattomat, niin toisenlaiset
kuin ne, jotka elon tielle lankee.
Levon täällä löytää mieli ankee.

Takkavalkee viihdyttäen palaa,
kultaan jättikurkihirret valaa, —
roihtu raukee, liesi hiljaa hiiluu.
Yössä luojan lempee tähti kiiluu.

Suuri, siunattu, oi korven rauha,
ystävä niin äänetön ja lauha;
unhoittuu pois maisten myrskyin pauhu.
Nousee yöhön lempeen lieden sauhu.

Rautalampi, Koskeloveden sydänmaalla 6. VIII. 14.

YÖLAULU.

Yö tumma,
päällä puistojen puolikuu,
vyö kumma
kultatähtien kaareutuu.

Soi hento
helinä suihkuvain vetten yön,
käy lento
siipien valkeiden helmassa yön.

Kuin kieli
hopeaharpun, mi värjyen soi,
kuin pieli
pilven, min kuutamo kultahan loi

on verho,
mi maassa välkky, käy oksilla puun—
yön perho
silkkisiipinen helmissä kuun.

Jo viihdy,
sydän, mi oudon kylmänä lyöt.
Et kiihdy,
sua saartaa jo valkeat, läiset yöt.

On mieli
sulla yön iki-tyhjyyteen.
Soi, kieli,
unhon soittimen uupuneen.

Yö tumma,
sydän outona unelmoi . . .
Yön kumma
kultakantele sammuen soi.

Rooma, Pincion suihkulähteellä 1909.

LASTEN ILTALAULU.

Ehtoon helmaan uupuu maa,
lankee hieno hämy,
kaikkoo kaukometsän taa
päivän räikee rämy.

Ilta voimat virkistää,
helle liika lähti,
Ikkunasta tirkistää
tupaan tuttu tähti.

Saapuu saatot satujen
tietä tumman säteen,
lumolinnan avaimen
antaa pieneen käteen.

Helkkyy oudot sävelet
takaa taivon tarhain,
tähtiteitä kävelet
yllä maisten harhain.

Askeleittes alla kuu
hopeisena hohtaa,
kaikki kasvaa, kirkastuu,
korkeemmalle johtaa.

Kaikki kasvaa, kohoaa
tähtiteillä taivaan.
Hämärihin häipyy maa, —
astu tähtilaivaan!

1919.

ELONKORJUULAULU.

Elonkorjuun on koittanut kuuma kuu,
hio sirppisi, vilja tuleentuu!
On kasvanut korkeeksi peltosi laiho,
maan kaipuu on täyttynyt, maa-emon kaiho
hedelmäin on puhjennut kellervään kultaan,
ei säästänyt siunaustaan, ikitultaan
pyhä aurinko oo, maan muhkeaan multa
putos siemen, mi kasvatti kaunista tähkää.
Ihanat emon ehtoisan antimet nähkää!

Elonkorjuun on koittanut kuuma kuu,
hio sirppisi, vilja tuleentuu!
Kuin valtias pellolle käyt, sen sarkain
elonanteja ei väkivalloin, ei varkain
sinult' yksikään vie, käsivartes ja kuokkas
itämään oman peltosi kerran muokkas.
Lyhyt sarkas jos lie, se on sittenkin laaja,
sen tähkät on täydet, sen kasvu on taaja,
sinä itse sen siunauksen olet saaja.

Ei kurkihirttäsi ukkosen vaaja
ole murtava, ah ilomielin sa kylvään
orahalle saat peltosi, valtias ylvään!

Elonkorjuun on koittanut kuuma kuu,
hio sirppisi, vilja tuleentuu!
Suvituulessa soutavat tähkäpää,
ovat alkaneet luonnon laupiaan häät.
Ylin ylkä sen pyhä aurinko on.

Käy liittoon sa myös kera auringon.

1919.

ELOKUU.

Kuun käyrä sirppi taivaan laell' loistaa
kuin kultaa kipenöivä tulenkieli,
hopeisin pääremein hohtaa pilven pieli.
Veet tummat öisen tuikkeen tyynnä toistaa.

Maa, metsä mykkä on. Yön hopeehuntu
vahvuutta vyöttää, kiiluu tähtikuvat.
Syys saapuu, heelmät, tähkät tuleentuvat.
Helmassa yön kuin hallan ensi tuntu.

Ylt'ympärillä tyyntä, täyteläistä,
kuu hetkeks peittyi hopeepilven alle.
Maan parmailta nyt nousee taivahalle
kultainen uhrisauhu tähkäpäistä.

1919.

KEVÄTUKKONEN.

Kevätsalama lyö!
Välähtää lomi valkeiden koivunvarsien
kultainen vyö.
Sähisten sinikäärmeet
kohoaa avaruuksiin, pilvien päärmeet
tulenlieskoissa hohtaa.
Jylisee, ukonvaaja
välähtää, kipinöi, salon hongan kohtaa,
tyvehen alas kiireestä asti sen karsien.
Pilvien lauma
leviää yli taivahan, tumma ja taaja
kude kulkevi ilmojen ääristä ääriin.
Tihenee, hajallaan
pian jälleen on, sauma
kutehen repeää tulivirtoja syytäin
sylistään. Ajallaan
taas yhtyen yksihin määriin
kohisten avaruuksien kenttiä kiittää.
Jäless' siivin raudan-raskain liittää
raekuuro, mi lyö kedot härmäksi hyytäin.

Kohisee purot, virrat, jääkahlehet katkee,
vedet kuohuen käy, side viimeinen ratkee,
tylyn talven on murtunut valta.
Ujo kukkanen turpeesta tirkistää,
sade lauhkea lankee ja virkistää
elohon joka silmun pälvien alta.

Nyt päivän on valta!

Tulisoihdut auringon pilvistä puhkee,
ylväs ja uhkee
sädevaljakko Päivän Herran ajaa
laell' laajan, selkeän, siintävän taivaan.
Ilovirret kajaa,
pimeään sekä vaivaan
ei tuomittu maa ole, kiryoittaa
tuli kahlehet, särkee ja virvoittaa,
alas lohtua valaa.

Avaruuksissa soihdut auringon palaa.

Keväällä 1920.

SUUTALO.

Kesän kukoistivat valkoliljat,
kaihon, kaipuun haavemieli-kukat.

Saapui syksy, vilu kuolinvaippaan
kietoi luonnon, mutta liljat seisoi
yhä vielä lumivalkeissansa.

Palas yöhyt, liljain rakastettu,
joka kesän kaiken poissa viipyi,
liljain valotulvaan nääntyessä.

»Suuta anna», kuiski kukat sille.

Hyiset huulet valkoteriin painui,
syttyi tähdet syksytaivahalle,
helkkyi hallan hopeaiset helmet,

helkkyi helmet, kulisivat kullat,
kalskahteli kylmän teräskannel,
värjyi yö ja värjyi valkoliljat.

Mutta sarastaissa maa ol' valkee,
hanget hopeisina kimmelsivät,
hankivuotehella murtuneena
jäässä kimaltava kuollut kukka.

Tukholmassa, helmik. 1905.

TAHTI-SILMÄ.

Olet hangelle heitetty, yltyy yö
pien' Tähti-silmä . . .
pakkanen kiihtyy ja taivas tulta lyö,
säkenöiden saartaa korvet talven kylmä.
Säilänsä iskee salon petäjään,
herää metsä mykkä jäiseen helinään,
hopeana välkkyy taivaan tähtivyö . . .
Täytetty on kuoleman tyly, kylmä työ,
pakkanen kiihtyy, yltyy, uhkaa yö,
pien' Tähti-silmä, vilun, viiman lapsi.

Pien' Tähti-silmä,
korprien halki ja kautta kolkon maan
on kulkenut kuoleman musta, raskas siipi.
Sen havinassa hangille piilopaikoistaan
yön petolauma hallava hiipi.
Se aavemaisin askelin kiertää kinoksia,
yön helmaan syttyy soihtuja veren-puuntavia,
kuin sadoin sähkölampuin loistaa lakeus,

käy likellä ja kaukana outo kimallus,
yön pakkaspalo kiihtyy, soi aavoilla ulvonta,
kuin kuoleman rauta kiiltää kuun sirppi tai-
vaalla.

Pien' Tähti-silmä, ei siihen
satu surman säihkyvä, säälitön rauta,
jota kuolema lapsenaan vartioi,
ei nietos talvien sen ole hauta,
mi sydämensä syksyyn hankia loi.
Se käsissä kipenöivän kylmän ei turru,
min veressä tulipalo-pakkaset soi,
se vilun ei ventona vieraana murru,
mi hallan hyisiä rintoja joi.
Kenen silmät kuurassa, kiteinä kiilluu,
kenen henki korpien kammoa on,
hän hankien tähtenä yössä hiilluu
ja sammuu koitteessa korven auringon.

Rooma, 4. II. 1909.

SYKSY.

Syksy saapuu.

Myrskyn jylhät kellot kaikuu,
kuolinkellot,

kylmät, jäiset kellot,

joilla sääliä ei, armahdusta,
jotka katoa ja kalmaa laulaa.

Syksy, syksy saapuu,

soivat tuonen suuret, kaarneet kellot.

Syksy saapuu.

Heelmät kypsyy, putoo puista
kesän riemuinneista, heilineistä,

konsa elo kuohui, kiehui,

täytti nesteillänsä syämet, juuret,

heelmiin kypsytty ja heitti

kylmän, kolkon syksyn hyiseen helmaan.

Saapuu syksy, surmaa, jäätää —

Heelmät jäävät.

Syksy saapuu.

Puhkee viime hehkuun luonto,
viini huumaava sen suonet täyttää,
leimaa elon purppuraisen kiihkon
kalvenneihin kasvoihin ja soittaa
kalman virttä kelloin kumajavin.

Syksy saapuu.

Terve aika,
kylmä, ankara ja säälimätön,
terve kuolon viime huumauksen aika!
Lietso veriin hengen hurjin hehku,
suihki suoniin kiihkon kuumiin viini,
heelmät kypsyttä ja sitten surmaa,
lyhyiksi elon hetket leikkaa,
jolloin mennyttä ei aikaa miettimähän,
hetki oleva vain kirkkain, korkein.
Johda suuriin, sanattomiin töihin,
töihin vaivan ylpeän ja vaikean,
syksy, syksy,
tuskan, hehkun, tuonen tuima aika,
konsa hornan julmat kellot kaikuu.

1906.

LUSIFER SOITTAA.

Leimuaa tähdet, leimuaa tähdet,
kylmänä kumisee pakkasyö.
Lumi hopeahelminä hohtaa,
tuike tuikkeen palaen kohtaa,
leimuaa tähdet, leimuaa tähdet,
Lusifer kultakannelta lyö.

Lusifer soittaa, Lusifer soittaa,
helmenä värjyvi pakkasyö,
kumisee, kajaa.
Kaiku sävelten vaunuilla ajaa
kentiä korkean taivahan.

Sävelet paisuu, sävelet paisuu,
kiihkoisa kannel kiehtoen soi,
jylisee taivahan pilarit jylhät,
humisee pääarlyiset autuuden portit,
humisee, kaikuu
korkea yö.

Lusifer soittaa, kiehtoen kaikuu
kannel kiihkojen leimuvien.
Ihmiset kiihkojen soiton kuulee,
unohtuu pakkaneen, talviyö.

Lusifer soittaa, ihmiset tanssii,
lieskat taivaan kannella lyö.
Ihmiset tanssii, ihmiset tanssii,
palavana pyörteenä karkelo käy,
elämän karkelo, verien tanssi,
tulipuna tanssi,
kun Lusifer soittaa,
tulipuna tanssi,
kun karkeloi veri
suonissa kiihkoisten ihmisten.

Lusifer soittaa,
veri väkevänä, kiihkeänä suonissa palaa,
ihmiset palaa,
räiskyvi tulipalo-pakkasyö.

Lohja, 12. XII. 1904.

HANKIHAUDASSA.

Alla hanki hohtava, jäinen,
yllä taivas kimmeltäväinen.

Hankihaudassa murtunut miesi.
Sydänyön ylhäiset tähdet vain tiesi,

miksi hän hylkäsi haaveensa parhaan.
Kulki korpien yössä harhaan.

1911.

MANAN MATKALLA.

Ranta autio, mykkä maa.
Tuuli itkevä tutjuttaa

puiden oksia vaikertain.
Raosta pilvien purjehtivain

tähti turvaton pilkistää.
Vuoret, tanteret kattaa jää.

Iankaikkinen ikävyys
luonnossa, jonka jäyti syys.

On kuin jossakin nyhkytys sois.
Hyinen henkäys senkin pois

kantaa äärihin kolkon maan.
Varjot varjoja ajaa vaan.

Valo viimeinen sammunut lie,
eessä pilkkopimeä tie.

Määrä ainoa: taivaltaa,
hetkeäkään ei levätä saa.

Sielussa ääretön autius,
öisten kenttien kimallus.

1911.

SURU.

Kun taukosi tanssi, kun loppui viini,
ja ystävät uksen työnsivät kiini,
ma yksin pöytäni ääreen jäin.

Kun kynttilät sammui, ja himmeni hillos,
kun leikkasi syäntä kuin veitsen viillos,
tuli takaisin ainoa ystäväin.

Hän äsken ääneti katseli naljaa,
ei nostanut huulille riemujen maljaa,
hänet unhotin, ainoan, uskollisen.

Kun kaikki mun jätti, hän palasi jälleen;
käden antaen orvolle ystäväilleen
hän istui viereeni vaieten.

»Oli oveilla salvat?» — »Ne eessäni aukee.» —
»On sydämeni jäässä.» — »Se murheessa
raukee.» —
»Ei lämmitä liesi, tie tähdetön on.»

Ma tyhjensin sarkkani saakka sakkaan.
Hän tuijotti hiljaa hiiltyvään takkaan:
»Tie aina ei kulje aurinkohon.»

Tupa tummeni, ulkona ulvoi tuuli,
yön hallaa-huokuva, hyinen huuli
mun lieteni hilliin henkäili.

Mut alla tummuvan tuhkan piili
viel' lämmössä heikosti hekuva hiili,
mi ilmiliikkihin leimahti.

Kävi suureksi pirtti, sen seinät siirtyi,
kajo kullan-killuva kattoon piirtyi,
ylt'ympäri hohteen hehkuvan loi.

Mies nousi, sylkähti sydämen juuret,
surun lahjat on laupiaat, ylhäiset, suuret,
sysimustakin purppuraan puhjeta voi.

11. XI. 1910.

KIRKASTUS.

Ah, kirkkaus ääretön näin
ei kaartunut ylläni koskaan ennen,
syystaivaiden kimmeltävään
valo loppumaton alas auringon mennen.
Ei varjoa yhtäkään näy,
ikivalkeus väikkyvi päällä pääni.
Kalkk' äänettömäksi niin käy
kuin vaiennut ois elon viimeinen ääni.

Pois luotani muinainen
on häipynyt ystävään ylväs piiri.
Oi onnea yksinäisen!
Jo vaipunut on sydänpäiväni viiri.
Ah, iltaan jo kääntyvi tie,
levon sai sydän ahdistettu ja ankee.
Ilot, murheet jo kestetyt lie,
säde siunaava polkuni päähän lankee.

On taistelu tauonnut jo,
en mitään ma pyydä, en mitään anna.

Oi, laskeva aurinko,
minut kanssasi kaukaisuuksiin kannan.

Elo väistyvi luotani pois,
on kaatunut kukka ja katkennut juuri.

On niinkuin ilmoissa sois
ikivalkeuden sävel ylhäinen, suuri.

Elämältä ma paljon sain,
enin lahjoitti kuitenkin laupias ilta.

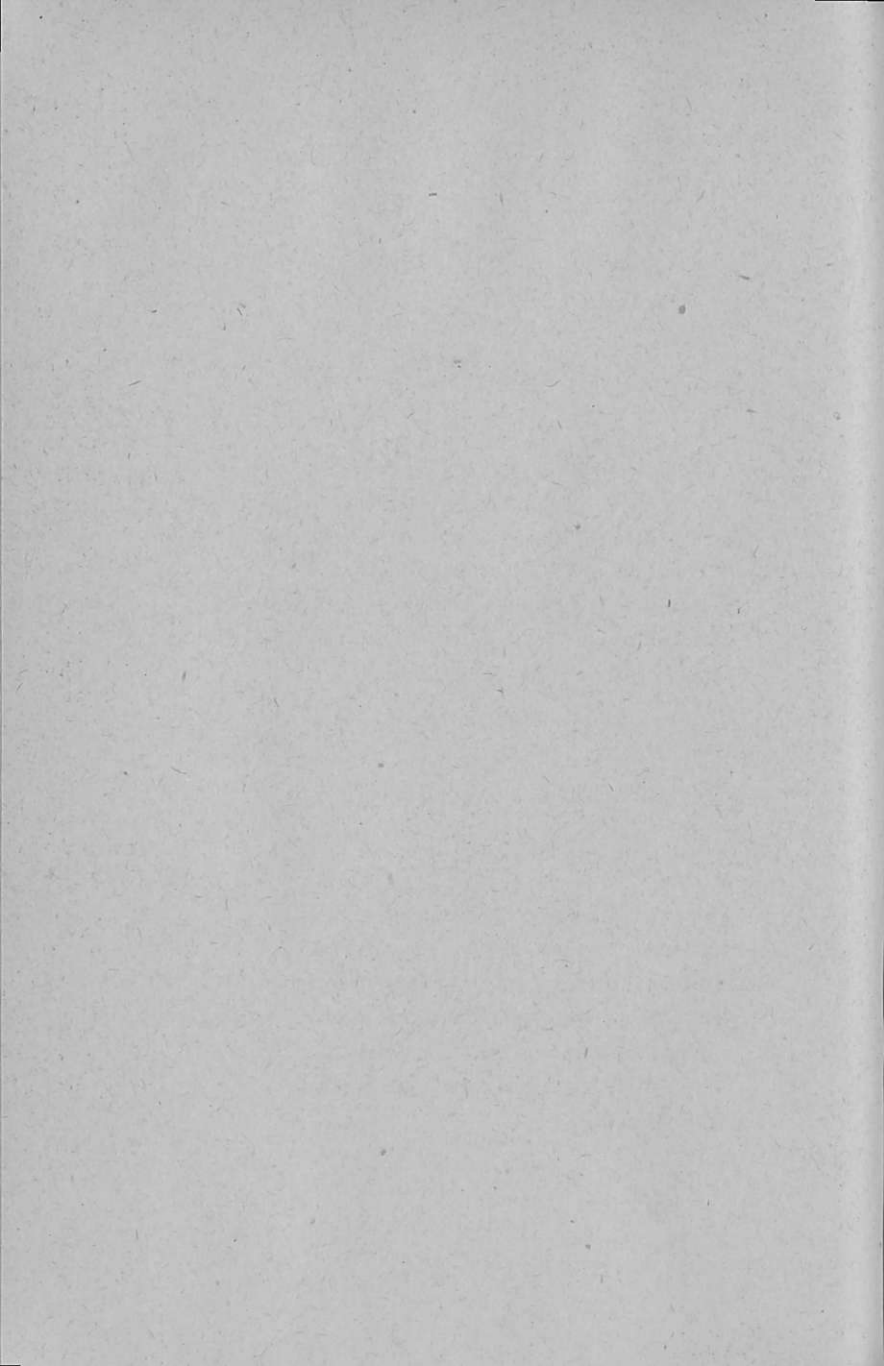
Päämaalia turhaan hain,
elo yksinäisyyteen vain oli silta.

Tien päähän jo päästy on,
en takaisin kääntyä tahdo, en saata.

Lail' laskevan auringon
elon autuutta siunaan ja ihmisten maata.

Rautelampi, syyskesällä 1914.

LUOMINEN

LUOMINEN.

Alussa maa oli autio ja tyhjä,
pimeys lepäsi syvyyden päällä,
määrättä hyrskyen mustimmat laineet
kiersivät mittaamatonta merta,
vaahdoten valkeina tuolla ja täällä
kiehuivat muodotta muodostuvat aineet,
etsien toisia yhtyäkseen kerta.

Alussa maa oli autio ja tyhjä.

Kuohahti äkkiä synkimmät aineet,
jylisten pauhasi myrskyjen myrsky,
hälveni pimeys ja liekkeinä leimuten
hehkui ja hulmusi tulipuna tähti
äärettömään avaruuksien yössä.
Syvyyden kultana keinuevaa pintaa
Elämä kulki.

Aaltojen harjalta harjalle aallon
myrskysi luovista voimista suurin.
Halkesi kahtia vellovat vyörteet
vuorina vierien outoihin ääriin,
vaipuen, tyyntyen kahleiden määriin,
sijansa heittäen karkelokentäksi
luomisen työlle.

Lieskoina leimusi vahvuuden tähti
helmiä, kultia kylväen maille,
raskaina ilmoihin harmajat huurut
hyisistä, himmeistä notkoista nousi,
kaaoksen kylmähän rintahan henki
hehkuvaa tultansa luojista suurin.

Hälveni häivät, kiehuen iti
maa, joka jäisenä lepäsi äsken.
Kuohuen aukeni vihreä helma
kätkien hehkuunsa hersyvät voimat,
siittäen pursuvat, paisuvat mahlat,
työntäen taivaille uhkaavat huiput.
Poltteesta kohtunsa kuumimman vaivan
synnytti viimeksi syvimmän synnyn,
huippuja kulkevan ihmisen suuren.

Vuodet ne vierivät, kuukaudet kulkee,
ajat ne aikoihin tanssien yhtyy,
ei loppunut työ.

Värysten vartoo päivät ja yöt
levotta luomisen suurinta juhlaa
maailma, vahvuuden välkkyvät vyöt,
luonto, mi voimaansa vellovaa tuhlaa.
Milloinka salama synkehin lyö,
kirkastavainen ja uudesti-luova,
milloinka työhönsä ankaraan ryhtyy
Mestarin suurimman raivoisa palja,
milloinka miljoonat kuiluihin syöksyy
verissä luomisen kiehtova malja?

Vavisten luojaansa vartoo maa.
Koska sen salama leimahtaa?

1906.

KAIKKEUDEN KUORO.

1.

AVARUUKSIEN KUORO.

(Logoksien laulu.)

Olemuksemme yö iankaikkinen on,
ikipakkasien lepo liikkumaton.
Valo aurinkoparvien harva ja hento,
elo ainoa jättiläismaailmain lento.

Ylit'ympäri ainainen äänettömyys,
suvi saavu ei koskaan, ei talvi, ei syys.
Pisaroina vain auringot helmaanme putoo,
iki-yöt sädeseittejä hauraita kutoo.

Ei alkua meillä, ei loppua lie,
syllissämme käy elämän iäinen tie,

säde tähdestä tähtehen siemenen siirtää,
tulikirjansa yön ikihelmahan piirtää.

Yhä syttyvät auringot, pirstaksi lyö
taas toisensa, jatkuvi luomisen työ,
edest' estehet murtuvat, särkyvi sulku.
Iankaikkinen on elon kiertävä kulku!

Vuosmiljoonat ääneti vyöryvät pois
kulunut kuin hetki vain kiitävä ois.
Iankaikkinen kantele kylmänä kaikuu,
runo rautainen yön sekä pakkasen raikuu.

2.

AURINKOJEN KUORO.

(Keruubien laulu.)

Yön läpi ennämme
tyhjyyden teitä.
Lieskoina lennämme,
vuosmyriaadit
ei heikennä meitä.
Kuin valomerinä
myrskyten vierimme,

pois tulikerinä
kauaksi kierimme,
pauhaten tuulen ja ukkosen lailla
liidämme yön ikivarjojen mailla.

Maailmain säihkyvät, siintävät sarjat
seuraavat meitä.
Kultaiset karjat
koskaan ei heitä
lieskamme rataa.
Kuin pisaroina
helmaamme sataa
huurujen hehkuvat, polttavat pilvet,
lyö salamoina
yön yli rautaiset, raikuvat kilvet.

Saatamme sankarin
suurien töiden
suorittajaksi.
Voimamme ankarin
käy ajan öiden
kautta vain
valkeammaksi.
Annamme auttavain,
armahtavaisten
valtojen valvoa.
Pois yli maisten
myrskyjen nostamme

hiljaisten, lempiväin
valkeain naisten
siunaavat silmät.
Murramme, kostamme
karsaiden, empiväin
katsehet kylmät.

Kuin tulivirtoina
vyörymme yössä,
ah ikipirtoina
raiumme työssä
luomisen suuren.
Alkunsa juuren
kaikelle annamme,
elohon tuomme
ja hautahan kannamme.

Meistä on kaikki, me jällehen juomme
maljan, mi hehkumme hetteistä juoksi,
etsimme eksyneet lähteiden luoksi
iäisen elon.

Laulamme voittoa kuoleman pelon,
kutsumme lapsemme lepoon syvään,
yön läpi tähtihin päin ylentyvään.

KIERTOTÄHTIEN KUORO.

(Arkkienskeleiden laulu.)

Äänettä kuin vene liukuva pinnalla tumman
välkkyvän virran, liidämme läistä rataa.
Kuin kevyt, siintävä autere yllemme sataa
valkeus valtavan tähden, niin kaukaisen,
kumman.

Kuin tomuhiukkaset tanssimme kenttiä taivaan,
yllä ja ympäri tähtien säihkyvä saatto.
Lankea koskaan ei kuoleman autio aatto,
ain yhä riennämme luomisen riemuun ja
vaivaan.

Kuin utuvalkea sepele kierrämme unten
aavoja, arkoina aueten umpuiksi elon,
tähtinä tuikimme keskellä kuoleman pelon,
kukkia kantaen kylmässä jäiden ja lunten.

Kierrämme lailla uhrien suitsuvan sauhun
ääristä äärihin maailmain mahtavan piirin,
nostamme, ah, elon valtavan, valkean viirin
keskelle pakkasen, yön sekä tyhjyyden kauhun.

Synnymme, siinnämme, vaihdumme uutehen
valoon,
ain yhä uusia taivaita tahdomme kiittää,
siunaten sammua sitten, ja jäisinä liittää
jällehen auringon, ainaisen alkumme paloon.

4.

KOMEETTA.

(Monaadin laulu.)

Yksin yössä, yksin jäässä,
kylmässä ja itsekkäässä

kierrossa, miss' elo turtuu,
kaikki kaunis katoa, murtuu,

lennän rataa, jot' en tunne
itsekkään. En tiedä kunne

vie mua tahto oudon vallan
halki hyyn ja ikihallan

yksin, ilman seuralaista.
Kuu ei kierrä, päivä paista,

missä kuljen, kunne kiidän.
Salamana yössä liidän,

yöstä tulen, katoon yöhön,
säkenöivään tähtivyöhön.

Mutta tieltäin kaikki sammuu,
kalman kylmät karjat ammuu.

Katselevat mua kammoin
kaikki, katselleet jo ammoin

ovat erakkoa taivaan,
joka syöksee surmaan, vaivaan

maisena rodun. Niin ma kuljen
tietäni, ja jäähän suljen

olemuksen oudon sadun.
Kulkija oon laajan ladun,

aluttoman, loputtoman,
kylmän, yksinäisen, oman.

Teen, mit' eivät toiset tehneet,
näen, mit' ei toiset nähneet.

9. XI. 1914.

IHMISEN LAULU.

(Eleusilainen kuoro.)

Laaksosta nousemme,
veren alkuvaisto
pyhä, puhdas, ehtymätön eloamme johtaa.
Kauaksi nuolensa kirjokulta-jousemme
jännitys ohjaa.
Suuri on taisto,
kuilu ja korkeus toisensa kohtaa.
Astuu alas aatos etsien pohjaa,
meri alla välkkyy ja päivä päällä hohtaa,
kuilusta kultaiset, kimaltavat langat
taivaalle kehrää, mi outona puuntaa.
Purppurapurtensa, heljät helmihangat,
poukaman pohjasta aavalle suuntaa.

Aavoja harhaamme,
vailla äärtä, rantaa.
Tahdomme parhaamme

uhriksi kantaa
hengelle, jonka hehkuva tuli
aineemme polttaa ja uudeksi muovaa.
Etsimme tarhaamme,
kangastuskaarta
keskeltä kaukaisen, keinuvan meren,
autuuden saarta.
Laulamme luovaa
laulua veren,
jonka lieskassa kahleemme sulii,
ääret oudot aukes,
pilvien pyhä, pitkä jännitys laukes.

Maailma ääretön allamme aukee,
syöksyy syvyys pilviin ja päivä yöhön raukee,
syttyy tähdet korkeat kannelle taivaan,
riemu yhtyy tuskaan ja huumaus vaivaan.
Raukee rajat ihmisyyden, aukee avaruudet,
kaukana heläjävi hengen laulut uudet.
Sulaa sydän ihmisen ja suurempaansa yhtyy,
maailmoiden Mestari työhönsä ryhtyy.
Kulkee pyhä väristys ja vaipuu tomuun mielet,
tulet taivaan sammuu, ja kaikkeuden piolet
äärettömiin ääritänsä ahtailta siirtyy,
iäisestä iäisyyteen tulikirjat piiryy.
Alas syöksyy miljoonat, kuohuen aukee
kaikkeuden syli,
nousee sillat siintävät syvyyksien yli.

1910.

KATOAVAIKUUDEN KUORO.

Mitä elämä on?

Kevyt Kuuttaren kultarihma,
mi liittää yhtehen maan ja taivaan,
välisilta yön sekä auringon.

Mitä elämä on?

Päivänpaistehen hopeavihma,
mi lankee lempeenä ihmisen vaivaan.

Mitä ihminen on?

Sävel helkkyvä, kulkeva kylmässä yössä,
umal-aate suuressa luomisen työssä.
Meri valtava, vyöryvä maailman äärjin,
aineen kytkevä kahleiden määriin.
Veri voimakas, syöksyvä, häipyvä harhaan,
lieska, nouseva tähtien tarhaan.

Mitä ihminen on?

Säen väikkyvä, väistyyvä varjohon.

Mitä maailma on?

Kuvasarja suuri ja loppumaton.
Hetken sointu, mi helkkyen haihtuu,
kesä kerkeä, syksyyn mi vaihtuu.
Merten myrsky, mi yössä ärjyy,
auer, mi auringon suukosta värjyy.
Jumal-juhlien autuas, ainainen tanner,
kadon-kaunis, kylmä ja kuihtuva manner.

Mitä elämä on?

Soi yössä ylhäinen, kolkko kuoro:
Ken suuresti eli, sen ensin on vuoro
elo uhrata, jättää jäljelle parhain,
min löysi, kulkien kautta harhain.
Ken kauimmin harhasi, laulun kuuli,
sen kantai koryahan oudoin tuuli,
sen sieluun kuiskasi äänetön huuli.
Sydän kuulijan raukesi, muuttui mieli,
soi yössä helisten kanteleen kieli.
Se hetki on korkein, mi helkkyen haihtuu,
elo runsain, min riemut ja tuskat vaihtuu,
mies suurin, mi pyydä ei kylvöstä satoa,
tyynesti katsoen kaiken katoa
polkunsa niinkuin aurinko kulkee,
yön uksen jälkeensä siunaten sulkee.

1910.

TYÖN LAULU.

Ehtoo tummuu,
rusko sammuu
mustaan yöhön.
Syttyy hiillos,
leimuu liesi,
hehkuu rauta.
Ryhtyy työhön
töiden miesi,
kirkas viillos
ilmaan piirtyy.
Muodot muuttuu,
sinne siirtyy
aine, jossa
toinen aine
toista puuttuu.
Musta laine
suvannossa
elon liikkuu.

Iskee tulta
ilman ukset,

kirkkaat kulta-
kangastukset
yössä aukee.
Ukkospilvet
synkät laukee,
tärisivät
avaruudet,
värisevät
ihanuudet
salamoivat
elon yössä.
Työn ja tarmon
vasket soivat,
sävelvyössä
hymni helää
ihmisyyden,
joka armon
luotaan heittää,
joka elää,
vaikka taivaan
ylevyyden
jumalviha
julma peittää.

Työ on elon
valtavirsi:
laulat, lahoo
kalman hirsi,
isket, suistuu
mereen vuoret,

käsket, nousee
touot nuoret.
Päivä saatu
taivahasta,
laulun laatu
toiminnasta.

1908.

TYÖ.

Alussa oli aate, joka työksi
myöhemmin muuttui, muovas maailman
mielensä mukaan. Päivän paahtavan
toisille soi se, toisille taas yöksi

sen muutti, syvyyksihin heidät syöksi.
Se aarteet esiin toi, soi armahan
elämän juoksun, huolen harmahan
taas toiset sai. Se kietoi otsavyöksi

jään, hallan helmet, jokamiestä käytti
mieltänsä myöten, ruhjoi sekä nosti.
Lakinsa oudot lahjomatta täytti.

Se elämälle antoi määrän, muodon.
Se vuoroin palkitsi ja vuoroin kosti,
soi matkan tyynen, taikka venheen vuodon.

1919.

HENGEN TEMPELLI.

(Pekka Ervastille 26. XII. 1919 hänen täyttäessään 44 vuotta.)

Sen herkin hengessämme luo,
pystyttää sielun pyhin kaipuu,
ylhäisin usko pohjan suo,
maan uumeniin mi alas vajpuu.
Vahvuuteen nousee välkkyvään
sen kimmeltävä kurkihirsi,
öin, päivin pyhään hämärään
kohoaa hengen korkein virsi.

Ylhäällä säteet auringon
kutovat liekehtivän katon,
sen seinät tähtitulta on,
sen loisto syvä, sammumaton.
Sen alttarilla kuultava
ylhäinen ikil liekki palaa,
kajastus valon taivaista,
mi alas hengen hehkun valaa.

Keskellä aineen säteilee
se niinkuin öinen linnunrata,
siell' laulut hengen helisee,
kuin tiima kiittää vuosisata.
Nykyinen, mennyt, tuleva
siell' liittyy yhteen joka hetki,
siell' yht' on suuri, korkea
niin kuoleman kuin elon retki.

Ei aika sitä hajota,
ei koske siihen kalma, kato,
ken hengessänsä vajota
voi siihen, hälle kypsyy sato,
mi kautta aikakausion
vain korkeampaa heelmää kantaa,
mi kautta luomismyrskyjen
ikuista etsii elon rantaa.

Lol henkesi tään terppelin,
sen tulta pyhää vartioit sa,
yö missä oli synkehin,
säkenen sinne aina toit sa
sen sytyttäen valtavaan
puhtaaseen, pyhään hengen paloon,
näin valaisten sa ihmismaan
taivaiseen nostit ikivaloon.

Tietäjä hengen temppelin,
palakoon aina sielus soihtu
säkenin suurin, siintävin,
kohotkoon niinkuin luote, loihtu.
Levitkөөn yli päivän, yön
lail' loistavaisten tähtitarhain,
teit, suuri tietäjämme, työn,
mi seisoo kautta maisten harhain!

SEITSEMÄN UNIKEKOA.

(Isälleni omistettu 27. VII. 1920 hänen täyttäessään 63 vuotta.)

Taru tietää: aikahan muinaiseen
pyhän uskon urhoa seitsemän
sylihin syvän luolan suljettiin.
Mut luolan aukko kun ummessa, niin
valo voimakas syttyi pimeyteen,
nous nurmi nuori, ja välkehtivän
puron kirkkahan siimeessä puistikon
näkevät pyhät miehet nuo. Varjon loi
ihanan ikipuut, sävel lintujen soi,
valo lempee kuin Luojan auringon
pimeässä paistoi päivin ja öin.
Jumalaa urohot siell' aattein ja töin
monet vuossadat hartaina palvoivat;
rukouksissa milloin he valvoivat,
lepäs toisinaan lehvien alla he taas.
Hedelmät pyhän tarhan soi ravinnon
nälän tullessa heille, mut kerran paas
jyllisten ovi-aukolta vieritettiin.

Sätehet Jumalan iki-auringon
levis luolahan, pois katos kukkaset, puut,
puro kuivi, ja vaikeni lintujen suut.
Urohot ulos luolasta astuivat niin,
ylös katseensa nostaen taivaisiin
he Luojan ihmettä ilmoittivat:

»Syvät hengen ihmehet on ihanat.
Vaikk' alhaalla vangiks sen sulkea voi,
iät sentään sen vapausvirret soi,
vaikk' yöhön se syöstään ja kahleisiin,
kohoaa avaruuksiin se siintäviin.
Purot raikkahat puhkeevat hetteistä sen,
sen laulu on voimakas, voitollinen.
Se vaikka ainehen vankina on,
yhä yhtyy se tähtien karkelohon,
pyhät, valkeat puistot maan päällä se luo,
Elävän Jumalan tulimaljasta juo.
Olemusta se auringon heijastaa,
pyhän liiton kaarena seijastaa,
välisiltana kulkee se taivaan ja maan,
kohottaa tomun: ihmisen ain Jumalaan.
Sadat vuodet se toivioletkeään käy,
mut sittenkään ei tomun jälkeä näy
sädevaatteissa sen. Salass' suurta se luo,
ja luomansa Luojan jalkoihin tuo
tuhatvuosien kätköstä aurinkohon,
sitehet kun vankilan särjetyt on.»

PÄÄSIÄISKELLOT.

Avaruuksissa soi sävel pääsiäiskelloin,
heläjöi pyhin, valtavin malmirinnoin.
Purot kahleensa luo, vedet ouruvat velloin
kohisee kiloss' auringon kimmelpinnoin,
yöt, päivät laulaen lakkaamattaan
kevätlaulua talven tappavan takaa,
ylemmäs yhä noustessa päivän rattaan,
elonviestin, mi auliina antejaan jakaa.

Valon kellot soi, avaruuksiin kiittää
sävelet maan parmailta kiurujen tavoin.
Kevähän pyhä henki kentillä liittää,
ota kuoleman katkesi, hauta on avoin,
elon Herraa ei sido käärinliina,
mi hankien laill' lunastuksemme peitti.
Ah loppunut on pimeys sekä piinø,
pois valtias orjanvaatteensa heitti!

Puvun paistavan päällensä jälleen hän pukee,
kevyen kuin kukkien, yrttien tuoksu,
kimallus jota kasteen ja auringon tukee,
jota vyöttävi virtojen välkkyväin juoksu,
puvun kimmeltävän, keveän kuin huntu,
mi yllä on karkelevain kevätkeijuin,
puvun aineettoman kuin on arin tuntu,
min aavistaen kevätyössä näät leijuin.

Pyhät kellot soi ylösnousemuksen,
kohoaa avaruuksiin henki kevään
ylös kentille korkean kirkastuksen,
sylihin elon auringon säteilevään.
Sido ei sitä kahlehet maan eikä aineen,
povehensa ei kätke se kuoleman kirttä,
se ilmoissa lailla laulavan laineen
heläjöi elon voittavan pääsiäisvirttä.

Pääsiäisenä 1920.

JOULUKELLOT.

Soi kellot suuret, ihanat,
sanomakellot soi,
synnystä sielun kertovat,
mi maahan rauhan toi.

Toi maahan rauhan, rakkauden
suloisen sanoman,
muinaisten sukupolvien
jo ammoin anoman.

Inehmon suvun mennehen,
mi kulki helmass' yön
tiet' erheiden, tiet' taistojen
sairaana sielu, syön.

Tuhannet murheen murtamat
katseensa valoon loi,
ah yössä suuret, ihanat
nyt synnyinkellot soi.

Ne kunkin sydämessä soi
Rakkauden syntymää,
vain siellä seimen saada voi
Jumalan Poika tää.

Hän asunnokseen kokonaan
nyt vaatii ihmisen,
Hän käy ei yöhön, kuolemaan,
vaan täyttää sydämen

lämmöllä, ikivoimallaan,
tien näyttää elämään.
Hän sydämihin syntyy vaan
sulattain kuolon jään.

1919.

MAASSA RAUHA.

Soi kauhun sävelin ei enää sota,
vallitsee maassa rauha, tahto hyvä,
levenee leipä, tallaamatta jyvä
saa maata maassa, murrettu on ota

nyt kuoleman, niin palatsi kuin kota
halvinkin seistä saa, on tyventyvä
henkemme myrsky. Suuri, syventyvä
lähestyy lepo öistä vartiota.

Kristuksen yö, yö ihmeen, kirkastuksen
pola hellii raastettua maata.
Aukaisee tähtisilmä lapsi uksen.

Nyt aika ristiriitojen on laata,
on täyttyvä nyt hetki kaipauksen
— läiseen rauhaan, Luoja, lapses saata!

Marrask. 1918.

SIELUN PUISTOT.

Salass' sielumme on ikikukkivat puistot.
Elämän edellisten ne kätkevi muistot,
ajan vastaisen vaiheiden vaihtuvat kuvat
kuten hetteiden helmahan heijastuvat,
ikiläikkyyvään lähteiden, joiden pinta
kuvastaa nykyaikaa ja kaukaisinta
tulevaa sekä mennyttä vaihetta elon,
kuten heijastaa hete tähtien helon.

Salass' sielumme kukkivain, tuoksuvain tarhain
olennoituu elomme puhtain ja parhain
pyhin kaipuu, sen aatokset käyvät kukkaan,
vivahdus vähinkään mene meiltä ei hukkaan.
Kuva, minkä vain henkemme herkkänä piirtää,
näkyvät voimat sen heti siirtää
salass' sielumme tarhoihin vihannoiviin,
siell' yhtyen kuin sävelaaltoihin soiviin
se säihkyä ja kasvaa ja suurentuu
kuten virran kalvossa päilyvä puu.

Kimaltaa sen virtojen välkkyvä parras,
siell' aukeaa joka aatos harras
kuin kukkanen umpustaan, joka aukee
elon armauteen, sylinantihin raukee
ikirakkauden, joka auringon lailla
sädehtii sen kentillä autuailla.
Sen aurinko rakkaus on: joka työmme,
min rakkaudessa vain teemme, se yömmme
valonantajaks ainaiseksi muuttuu,
ikitaimeksi henkemme tarhaan juuttuu.

Joka siunaava aatos, mi syäimestä nousi,
kuin valkea joutsen sen virtoja sousi;
joka myötätunnon ja säälin sana
teoks puhjeten ain yhä loistavampana
kohos siimeestä sen kuten aurinko aamun
ylenee hävittäin yön hyytävän haamun;
joka aatos ja työ, joka lemmestä lähti,
sen taivaille syttyy kuin siintävä tähti.

Salass' sielumme on pyhät paistavat tarhat,
todemmat kuin on elon häipyvät harhat,
siell' aatteenme, työmme ain puhkeevat kukkaan,
vivaudus vähinkään mene meiltä ei hukkaan:
vihän tunne vilpillinen kuten kyynä
kähisee, sydänjuuria jäytää syynä,
min rakkauden teko yksin voi poistaa,
joka tähtenä tyynnä sen taivaalla loistaa.

28. IX. 1920.

HEKLA.

Ei kesän nuori nurmi peitä pintaani,
luo lämpöään ei tunteet herkät rintaani.

Korista kukkakentät eivät juurtain,
jäävät vyöryvät vain paasiani uurtaisiin.

Ei tulvi tuoksut, käy ei tuuli lauha,
ei lepää liepeilläni kevään rauha.

Ikuiset hanget harteitani peittää,
rautaiset rakeet pilvet päällein heittää.

On olemuksein synkkä alku-yö,
kuiluissain ainainen käy luova työ.

Rintaani lämpöä ei hyvyys luo,
siell' leimuaa vain tulivirtain vuo.

Jään halki sinkoon sinisalamoita,
ei niiden voimaa aurinkokaan voita.

Pimeimpään yöhön sytytän ma soihtuni,
kuin halki kuoleman ma laulan loihtuni.

Mun voimallain ei äärtä eikä rajaa,
maan syämen lieskat kuumentaa sen pajaa.

Maan uumenet se ristiin rastiin vakoo.
Sen syvyyksissä jumalvoimat takoo.

Sen tulta ihminen ei koskaan ryöstä,
kuin valkeus luomisen se puhkee yöstä.

1919.

POJALLENI.

Ypö-yksin kulje tiesi:
Paikkaa karta, jonne liesi
lämmin viittoo. Ole miesi!

Kova, kylmä niinkuin rauta.
Itse itseäsi auta —
eessäs elo taikka hauta.

Itse vastaa elon-vaalis.
Korkealla olkoon maalis;
tunto tyyni työsi saalis.

Hehku, mutta lieskat salaa.
Virvatuli pian palaa
loppuun. Ikuisempaa halaa!

Elon kaikki katso muodot.
Selvää vettä souda, luodot
kierrä. Säästät venheen vuodot.

Älä säiky tuskaa, vaivaa,
ylpeänä tiesi raivaa.
Taivaan tähdet ohjaa laivaa.

Ikitähdet yllä, alla,
ympärillä hyinen halla
yöss' on yksin kulkevalla.

Lapset yhden rodun liemme.
Vaikka joskus erois tiemme,
eloon saman tulen viemme.

3. VI. 1914.

AURINGOLLE.

Aurinko, ah iankaikkinen lietemme,
tiedotta, tietemme,
valvella, nukkuissa, tehdessä työtä,
päivää ja yötä
kierrämme hehkuvan helmasi tulta.
Ah, elonantimet yksin on sulta!
Aavikon hiekka ja muokattu multa,
musta ja muhkee,
heelmien runsauteen joka puhkee.
Mieroa kiertävän kallehin kulta,
valtiaan välkkyvä purppuravaate,
rintamme kaipuu ja aivomme aate,
elämän soihtu ja kuoleman ota,
rakkauden ikirauha ja sota,
valta, mi maast' idun pienimmän nostaa,
voima, mi murtaa ja ruhjoo ja kostaa.

Aurinko, ah elonliekkimme ainoa!
Kestimme kylmää ja nälkää ja vainoa
vaipuen huoleemme,
silmäsi siunaavat käännä taas puoleemme.

Päivämme siunaa, mi säihkyen herää,
laihomme kultaisen tehdä suo terää.
Käännä pois kato,
suo hyvä, suotuisa sää sekä sato.
Rakkauden syvä soinnuta kieli,
anna lämmin ja laupias mieli,
käännä katseemme koittavaan ruskoon,
voittavaan uskoon
kasvata uuteen, jonka vain tapaa
mies, mi on suuri ja voimakas, vapaa.

Ruotsinpyhtää, 4. X. 1919.

JUHANNUS.

Nyt tulvii tuoksut, kesä kukkein on,
elämään joka solu, hermo herää,
kiireesti kimalaiset mettä kerää
aittaansa paahteessa auringon.

Nyt koittanut on hetki inehmon,
hän touot teki, kylvi, kävi erää.
Nyt luoja päivä paistaa täyttä terää,
— löi hetki lyhyt levon, nautinnon.

Kauniille kaikelle nyt aistit avaa,
ei hehku kauan päivä päällä pääsi,
samassa saapuu syys, kun suvi havaa.

Hän palkan saa, ken työtä tekee, raataa,
ikuinen viisaus näin kerran sääsi,
— ken kylvänyt on, hän myös korren kaataa.

1919.

KUOLEMAA KOHTI.

Kohti outoa tähteä kummaa
tietä tummaa
uupunut saatto
kumara kulkee.
Yö pyhä sulkee
piiriinsä himmenevät elon muistot.
Koittanut on iankaikkinen aatto.
Aukeavat vitivalkeat puistot.

Henkäys hiljainen oudoista maista,
autuaista.
Välke valtava tähtien vyössä,
ah, vapauttava valkeus yössä.
Vaipuu väsynyt, polttava pää,
tähdet taivahan kimmeltää.

18. II. 1915.

KUOLEMA.

(Unikuva.)

Hämärä virta, vierivä verkalleen,
hohde himmeä kalvossa kuulaan veen,
saapuva mailta, joiden et ääriä tunne,
vyöryvä eespäin, kenkään tiedä ei kunne.

Takana tummat, louhiset jyrkän teet,
kalliot karut, kuiluiksi haljenneet,
raunioita niin kauas kuin silmä kantaa.
Kyynelraidat peittävät mykkää rantaa.

Outoa rauhaa uniset aallot soi,
nouse ei koskaan päivän hebkua koi.
Pisara joskus puiden oksilta putoo,
kuudan kylmä hopeaharsoja kutoo.

Kaikkiällä äänetön autius,
elon ja kuolon kaamea arvoitus.

Mistä ja minne? Kenkään ei vastata saata,
aika on täällä kysymästä jo laata.

Ei ole eillistä, ei ole huomistakaan,
totta ei mikään, kangastelua vaan.
Yksilön rajat, tahto ja toiminta raukee,
varjojen maailma oudon väikkyvä aukee.

*

Virran pintaa venhe kiittää
höyhenkevyt, valkee,
laineilla kuin utu liittää.
Aallot eivät halkee
eessä keulan, haihtuvainen
jälkehen jää vana,
missä haaksi hopeainen
kulkee korkeana.

Purttä vanhus valkee ohjaa,
vaitelias, vakaa.
Katse, jonka nää et pohjaa,
kuultaa kulmain takaa.
Ohimoilla outo siinto,
rauha ikuisuuden.
Kaukaisuuksiin silmänkiinto,
kolttoon aamun uuden.

Keulapuolla nuori nainen
nojaa helmilaitaan.
Katsoo kultakiharainen
virran väylään kaitaan.
Kimmeltävät tähtitarhat
yllä, alla hohtaa.
Säkenöiden todet, harhat
toisensa nyt kohtaa.

Elonko vai kuolon laiva
kulkee virran veessä?
Päättynytkö pitkä vaiva,
onni outo eessä?
Kysyt, etsit vastausta,
eespäin pursi soluu.
Kohti kuolon kirkastusta
joutsen valkee joluu.

*

Paikaltaan vanhus nousee, kirkas, lauha
yö ympärillä yhä kirkastuu.
Hiljainen, tähtiheiloittava rauha
säteillen kaikkialle laskeuu.
Ei kuulu heikointakaan henkäystä,
yön hetki on nyt salaperäisin.
Taivaiden ääretöntä kimmellystä
heijastaa virta valoin välkkyvin.

Lähestyy nuorta naista hopeehapsi,
kirjaillun antaa hälle varttinän,
luo katseen neitoon, lausuu: »Kehrää, lapsi,
kultainen loppuu lanka elämän.
Haaveista heljimmistä puno rihma,
kaipuusta kaukaisuuksiin siteet luo.
Tähdistä tielles hersyy hopeevihma,
lankaasi liitä helmilangat nuol»

Levittää silkkitelan sitten yli
kehräävän naisen, palaa paikoilleen.
Verkalleen valkenee yön tumma syli,
raukeevat tähdet outoon kirkkauteen.
On seutu muuttunut, vai liekö sama,
kuin elokin ja kuolo samaa on.
Vain toinen raskas, toinen kirkastama
oudoimman, siintävimmän auringon.

*

Lepää virta aamun autereessa,
kentät aavat kasteen kimalteessa.

Kaikkiällä kylmän kuulas tuntu,
mailla hallan hopeainen huntu.

Hyinen hohto pilven hattaroissa,
päivän kehrä, kuu ja tähdet poissa.

Jäiset juovat ilman ääriin piirtyy,
virran kalvoon niiden siinto siirtyy.

Äänetönnä venhe vettä viiltää,
kuurahelmin aavelaiva kiiltää.

Nousee vanhus niinkuin patsas pilven,
ottaa kirkkaan, hopeaisen kilven,

jonka viskaa virtaan purren eteen.
Painuu kirjopinta kylmään veteen,

välkky, vaipuu, heittää hopeansa
hohdon virtaan. Laineet loistossansa

valkein lieskoin lyövät keulaa vasten.
Pursi aaltoja ui autuasten.

*

Kuin kätten outoin kosketuksesta
kahdeksi silkkitelttä silloin halkee.
Paikaltaan tyynnä nousee neito valkee
yön kastehelmet vielä kutreilla.
Kädestä kirpoo elon kehräpuu,
kultaiset langat katkee, kirkastuu
ylt'ympärillä aamun aallot yhä.

Vavistus täyttää pyörryttävä, pyhä
kehrääjän mielen, huumattuna astuu
hän keulaa kohti, jalka kevyt kastuu
hyrskyissä, jotka lyövät laidan yli.
Verkalleen aukee syvyyksien syli,
ylitse partaan neito sinne soluu.
Tyventyy tyrskyt, poies pursi joluu.

Kuin vellomana kulta-aaltojen
kuohahtaa syvyys, kilpi hopeinen
veen kalvoon nousee jälleen. Nuori nainen
kilvellä lepää, silkkisuortuvainen
pää nojaa käteen, katse autuaana
taivaalle kohoo. Kaikuu voimakkaana
laineilla outo laulu ikuisuuden,
min soinnut helkkyä halki avaruuden.
Veen pinnalta ne nostaa kirjokilven,
pois kantavat sen niinkuin hopeepilven
korkeelle, yhä korkeemmalle aina.

Sävelten aallot vyöryy voitokkaina,
kirkastuu taivaat yhä kirkaammiksi,
kehiksi auringot käy loistaviksi,
valojen valtameriin kaikki raukee.
Oudoimmat taivaat kimaltaen aukee.

4. I. 1913.

HELKATULI.

Ikiliekki ihmisen henki on,
se on syttynyt säteistä auringon,
ja päivän puoleen se halaa.
Vaikk' kuiluiss' se kulkee, ja helmassa yön,
tuvat sille on tuttuja tähtien vyön,
ja tähtiin se takaisin palaa.

Koti henkemme aurinko ainainen on,
vain hetkeksi vaivumme varjohon,
ja kahleihin maan sekä aineen.
Lyhyt täällä on toivioletkemme vain,
täällä' liekkiä henkemme kirkastain
me kestäimme kahleiden paineen.

Rajat ainehen meitä vaikk' kammitsoi,
ne hetkekskään meitä ei kytkeä voi,
tulen lailla on sielumme vapaa.
Maan uumeniin vaikka se vangitaan,
pian kahleet se pirstoo ja pinnalta maan
kohoten pihat pilvien tapaa.

Pyhä liekki henkemme iäinen on,
se Poika ainut on auringon,
vaikk' kahleissa maisten harhain.
Mut harhain kun tuskat sen kirkastaa,
kotiin ylös jälleen se kohoaa
yli tähtien siintävään tarhain.

Toukok. 1920.

SISÄLLYS.

	Siv.
Esipuhe	1

Uhmaajat.

Tulijoutsen	11
Uhmaajat	13
Joululaulu tytölleni	14
Sairas	15
Voittoon tai kuolemaan	17
Kotien kahleet	18
Tuntemattomille merille	19
Myrsky	20
En laulaa voi	22
Rukoilijoille	23
Kuolemaan vihityt	24
Laulu äitini haudalla	26
Mielipuoli	28
Totuus	29

Huipuilla.

Verivala	33
Huipuilla	35
Sankarit sotii	38
Mitä varrotte?	40

Historiallisia kuvia.

Patriisi puhuu	45
Catilina puhuu	47
Pompejuksen curiassa	49
Tiberius, Rooman keisari	51
1. Mietteitä curiassa	51
2. Sejanuksen surma	53
3. Caprin kallioilla	55
Cola di Rienzi	57
Kustaa III	59
1. Mustat naamaiset	59
2. Valtias mietti	60
3. Tuli valloilla on	62
Tasa-arvoisuus	64

Aforismeja.

Laulujen laulu	69
Älä emmi	70
Lapselleni	71
Taivas ja helvetti	72
»Kuolleet kuolleita haudatkoot»	73
Räntäinen herra	74
Voittaja puhuu	75
Sota	76
Laki	77
Kansan sankari	78

Itsenäinen Suomi.

Kalevalan sankarit	81
Itsenäinen Suomi	83
Leirilaulu	85
Toukokuun 16 päivä	87
Vastaisuuden soihdut	89

Akseli Gallen-Kallela.....	91
Kasimir Leino	93
Suomen olympialaisille	94
Kuoleva armeija	96

Uhriliekki.

Näky	99
Carmen	101
Brynhild.....	103
Seppelöity	105
Uhriliekki	106
Uhrikuoro	108
Orja	110
Aseeton.....	113
Valkea morsian	114
Hyvä jumalatar	116
Mennyt.....	118
Vaimollent.....	120
Sa olit keidas	121
Valkea morsian	122
1. Odotus	122
2. Autuaille kentille	123
3. Kirkastus	124
7. Hymni	125
Kevättruusu	126
Äänettömyys.....	128
Kohtalon lauluja 1—5	129
Hänen palattuaan 1—4	137
Korkea veisu	141

Runotaruja ja mielialoja.

Elo-aikana	147
Joutsen	150
Äänettömyys.....	152

Kalapirtissä	154
Yölaulu	156
Lasten iltalaulu	158
Elonkorjuulaulu	160
Elokuu	162
Kevätukkonen	163
Suutelo	165
Tähti-silmä	167
Syksy	169
Lusifer soittaa	171
Hankihaudassa	173
Manan matkalla	174
Suru	176
Kirkastus	178

Luominen.

Luominen	183
Kaikkeuden kuoro	186
1. Avaruuksien kuoro	186
2. Aurinkojen kuoro	187
3. Kiertotähtien kuoro	190
4. Komeetta	191
Ihmisen laulu	194
Katoavaisuuden kuoro	196
Työn laulu	198
Työ	201
Hengen temppeli	202
Seitsemän unikekoa	205
Pääsiäiskellot	207
Joulukellot	209
Maassa rauha	211
Sielun puistot	212
Hekla	214
Dojalleni	216
Auringolle	218

Juhannus	220
Kuolemaa kohti	221
Kuolema 1—5	222
Helkatuli	228

AARNI KOUTA

on ennen julkaissut:

I. Alkuperäisiä teoksia:

- TULIJOUTSEN. Runoja. 1905.
DITYRAMBEJA. 1907. Loppuunmyyty.
JÄISET TEMPPELIT. Runoja. 1911.
UHR' LIEKKI. Runoja. 1915.
ELÄMÄ JA KUOLEMA. Kertomuksia ja kuvauksia. 1917
VALKEA MORSIAN. Runoja. 1919.
RAKKAUDEN TEMPPELI. Runoja. 1920.
RISTIN TIE. Runoja. 1922.
SUOMALAISIA NÄYTTELIJÖITÄ. 1911. Loppuunmyyty.

II. Runosuomennoksia:

- FRIEDRICH NIETZSCHE: DIONYSOS. Valikoima runoja.
1909.
AUGUST STRINDBERG: ERI ASEIN. Valikoima runoja.
1914.
MAAILMAN LYRIKKAA. Runosuomennoksia. 1922.
HENRIK IBSEN: RAKKAUDEN KOMEDIA. Runonäy-
telmä. 1915.
HENRIK IBSEN: PÄIVÄKUMMUN PIDOT. Runonäy-
telmä. 1923.

III. Suorasanaisia suomennoksia:

- FRIEDRICH NIETZSCHE: NÄIN PUHUI ZARATHUSTRA.
1907. Loppuunmyyty.
- : ANTIKRISTUS. 1908.
- AUGUST STRINDBERG: GÖTALAISET HUONEET. 1911.
Loppuunmyyty.
- » —: TSCHANDALA. 1916.
- VIKTOR RYDBERG: ROOMAN KEISAREITA MAR-
MORIIHAIMOSSA. 1909.
- SELMA LAGERLÖF: KUNGAHÄLLAN KUNINGAT-
TARIA. 1906.
- JACOB TEGENGRÉN: SUORASANAISIA RUNOELMIA.
1902. Loppuunmyyty.
-

Hinta nid. 18 mk.; sid. 28 mk.

Suom. kansak. 1.

Kouta

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOELMA

120 101 9942

+

